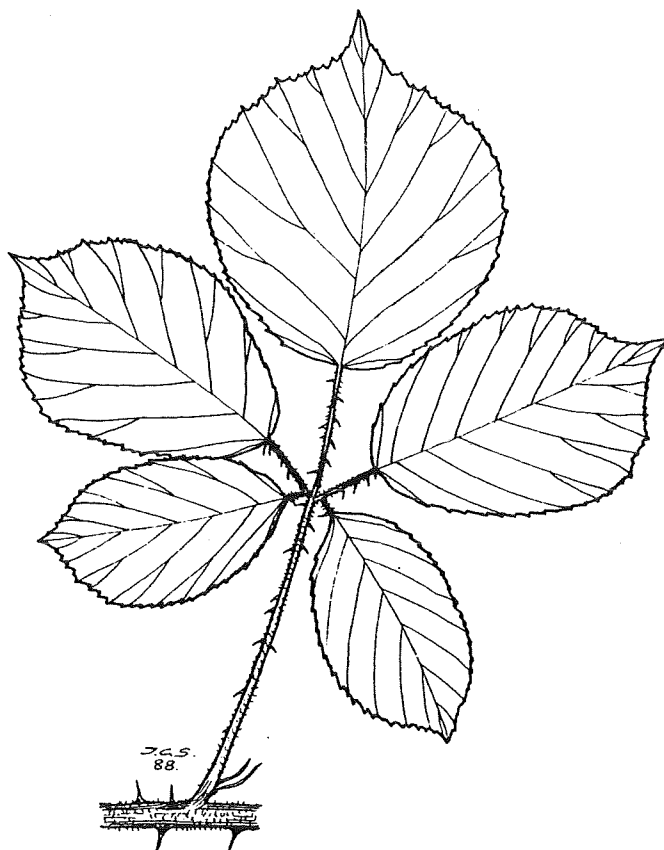

Lunds Botaniska Förening

Medlemsblad 2000:3

LUNDS BOTANISKA FÖRENING 2000

Adress: Botaniska Museet, Östra Vallgatan 18, 223 61 Lund
Postgiro: 8 35 22 - 3

Styrelse

Ordförande: Henrik Johansson, Korpralsgatan 5, 268 32 Svalöv;
tel arb: 0418-66 70 00, hem: 0418-66 28 73,
e-mail: henrik.johansson@inbox372.swipnet.se

Vice ordförande: Leif Sigbo, Bjäregatan 3, 286 31 Örskelljunga;
tel: 0435-522 32, e-mail: leif.sigbo@telia.com

Protokollsekreterare: Alf Porenus, Betesvägen 2, 240 10 Dalby;
tel: 046-20 11 94, e-mail: alf.porenus@alfa.telenordia.se

Programsekreterare: Åke Svensson, Norregatan 17, 289 32 Knislinge;
tel: 044-61 316, e-mail: ake.svensson@derm.mas.lu.se
Marie Widén, Botaniska Trädgården, Ö. Vallgatan 20, 223 61 Lund
tel: 046-13 86 60, e-mail: marie.widen@botan.lu.se

Kassör: Ragnhild Bengtsson, Trulstorp 3, Hurva, 241 94 Eslöv;
tel: 0413-314 74

Övriga ledamöter: Patrik Frödén, Göran Mattiasson, Kjell-Arne Olsson,
Torbjörn Tyler

Funktionärer

Sexmästare: Per Lassen, Botaniska Museet, Ö. Vallgatan 18,
223 61 Lund; tel: 046-222 89 77

Medlemsregistrator, arkivarie och distributör: Britt Snogerup,
Botaniska Museet, Ö. Vallgatan 18, 223 61 Lund;
tel: 046-222 89 65, e-mail: britt.snogerup@sysbot.lu.se

Revisorer: Lennart Engstrand och Ragnar Ericson

Revisorsuppleanter: Linus Svensson och Bengt Bentzer

LUNDS BOTANISKA FÖRENINGENS MEDLEMSBLAD

Redaktör och ansvarig utgivare: Kjell-Arne Olsson, Evavägen 33,
296 32 Åhus, tel. 044-24 22 63
e-mail: kjell-arne.olsson@swipnet.se

Omslagsbilden:

Rundbladsbjörnbär *Rubus vestitus* är en av många hotade björnbärsarter i Skåne. Teckning av Jens Christian Schou ur Pedersen & Schou *Nordiske Brombær* 1989.

Övriga teckningar i detta nummer ur Hess, Ladholt, Hirzel *Flora der Schweiz* 1972.

Mot en ny Skånsk Flora-Atlas

Torbjörn Tyler

Som tidigare rapporterats i medlemsbladet har det beslutats att projekt Skånes Flora skall resultera i minst två böcker de kommande åren. Den första boken skall enligt planerna utkomma redan 2003. Förutom ett antal allmänna kapitel om Skånes vegetation och flora kommer denna första bok att innehålla beskrivningar av minst ett par hundra botaniska utflyktsmål (för fler detaljer se medlemsblad 1999:2). Den andra boken skall utkomma 2005 och kommer att bli en mer traditionell landskapsflora som är tänkt att ersätta den sedan länge föråldrade "Atlas över Skånes Flora". Detaljplaneringen för denna nya Flora-Atlas är ännu inte helt färdig men vi tycker ändå att det kan vara värt att här redovisa vad som redan nu är planerat. Kanske kan detta tjäna om en sporre för någon att inventera mera och kanske kan någon komma på något ytterligare som bör vara med i boken. Vi tar gärna emot ytterligare synpunkter från alla Skåne-botanister!

Först i Atlasen kommer det att finnas några populärvetenskapliga inledningskapitel. Ett kort kapitel med lite geografiska och klimatologiska data för den som inte är så välbekant med Skåne kommer först. Sedan följer enligt planerna; 1) "Skånes geologi och dess betydelse för floran" som skrivs av Torbjörn Tyler med hjälp från några geologer, 2) "Mark- och jordmånstyper i Skåne, markkemens betydelse för floran och sentida förändringar i densamma" skrivs av Germund Tyler, 3) "Markanvändning och sentida förändringar i densamma" skrivs av Urban Emanuelsson och Thomas Germundsson, 4) "Skånes växtgeografiska huvudindelning" skrivs av Gunnar Weimarck, 5) "Florans utveckling sedan istiden" skrivs av Björn Berglund, 6) "Sentida förändringar i floran" skrivs av Kjell-Arne Olsson och Torbjörn Tyler, och 7) "Projekt Skånes Flora och inventeringsarbetet" skrivs av projektledningsgruppen. Samtliga kapitel kommer att skrivas på svenska men för att boken skall kunna vara till någon nytta även utanför vårt land kommer engelska sammanfattningar att fogas in lite här och var i boken. Kanske kan det bli tal om ytterligare något inledningskapitel; något om gamla kulturväxter som idag påträffas som odlingsrester och dessas kulturhistoriska intresse har föreslagits och kanske har Du ytterligare något förslag att komma med.

Den största delen av boken kommer dock som sig bör att upptas av själva artlistan. Här kommer alla taxa som någon gång i historisk tid påträffats i Skåne att behandlas (alltså även de om inte påträffats under den nu pågående inventeringen). Dock kommer en uppdelning att ske i bofasta och icke-bofasta taxa där de senare kommer att behandlas mer kortfattat och med mindre stil. Under varje taxons vetenskapliga och svenska namn kommer informationen att samlas under fem standardiserade rubriker. Under rubriken "Funnen" kommer det att anges hur många inventeringsrutor växten noterats i under perioden 1987-2004. Endast för ytterst sällsynta taxa anges exakta lokaler. Under rubriken "Status" återfinns information om hur etablerad växten är, om den har invandrat i sen tid så anges när och hur och om den är försvunnen anges antalet kända gamla fynd liksom senaste fynd. Om möjligt skall vi även försöka få med uppgifter om tidigare odling och fossilfynd i landskapet under denna rubrik. Under rubriken "Habitat"

skall det dels anges vad växten har för krav på ljus, fuktighet, pH, näringsrikedom och hävd, dels i vilka naturtyper och miljöer den oftast påträffas. Under rubriken "Förändring & hot" skall det anges om det är känt hur mycket växten minskat eller ökat under olika tidsperioder, om växten bedömts som regionalt eller nationellt hotad och om den är fridlyst. Slutligen finns det en rubrik "Kommentar" där det kan anges om växten varit belagd med beläggstvång under inventeringen, vem som i så fall granskat beläggen samt om det finns någon intressant morfologisk variation att diskutera. För alla bofasta taxa med minst fem fynd under inventeringen, samt för vissa intressanta men inte bofasta taxa, skall det därtill finnas en utbredningskarta. Kartorna blir ungefär lika stora som i den gamla "Atlas över Skånes Flora" men nu planerar vi att göra kartorna i flerfärg. På underlagskartan kommer den geologiska huvudindelningen, tätortsbebyggelse, vattendrag och kommungränser att vara markerade och med hjälp av moderna kartprogram skall det vara möjligt att markera alla fynduppgifter exakt på underlagskartan. Kanske kommer det även att vara möjligt att skilja t. ex. på vilda och förvildade förekomster på kartorna. Tanken är att kartorna liksom texten skall spegla växternas förekomst i Skåne under perioden 1987-2005, men när så är motiverat kommer även historiska återblickar att göras.

Eftersom mer än 3300 olika taxa har uppgivits från Skåne så kommer det att vara nödvändigt att hålla texten kring varje art mycket kort och koncis, men vi hoppas ändå få med mycket intressant information. Men några långa listor på lokaler blir det således inte tal om. Den som av någon orsak särskilt behöver sådana skall även i framtiden kunna få uppgifter direkt ur projektets databas.

För att boken skall bli så bra och aktuell som möjligt krävs naturligtvis först och främst att själva inventeringen blir så fullständig som möjlig. Målsättningen är fortfarande att alla inventeringsrutor skall inventeras men om detta skulle visa sig omöjligt så är det mycket viktigt att de inventerade rutorna är så väl spridda över landskapet som möjligt. Det är därför som projektledningen beslutat att vi nu i första hand skall koncentrera oss på att få minst en inventeringsruta i varje "storruta" (kvadrant av fyra inventeringsrutor) inventerad. Anledningen till att vi vill ge ut en ny Atlas även om inventeringen inte skulle vara färdig till år 2005 är att vi vill undvika att uppgifterna blir alldeles inaktuella redan innan de publiceras. Den gamla "Atlas över Skånes Flora" utkom 1985 men byggde på uppgifter som insamlats sedan 1938 och många arter som på kartorna hade många prickar var i det närmaste utdöda när boken kom ut, något som vi verkligen vill undvika i den nya atlasen. Det är dock inget som hindrar att inventeringen fortsätter även efter det att den boken kommit ut. Förhoppningsvis kan projektets databas fortsätta att ständigt kompletteras så att den även i framtiden kan erbjuda aktuell information om olika arter och säkert kommer det någon gång i framtiden kännas angeläget att ge ut en "ännu nyare" flora. För den nu aktuella bokens skull är det dock viktigt att alla inventerare lägger på ett extra kol de fem inventeringssäsonger som återstår till utgivningen.

För att boken verkligen skall kunna komma ut år 2005, fastän inventeringen då kanske ännu inte är helt färdig, krävs det att huvuddelen av bokens text skrivs parallellt med det

att inventeringen pågår. Vår förhoppning är att texten skall vara så färdig redan år 2004 att det bara är att smälla in utbredningskartorna och siffrorna om antalet fynd efter den inventeringssäsongen och sedan springa direkt till tryckeriet. Därför har det redan börjat skrivas så smått och vi hoppas att flera av inledningskapitlena skall bli färdiga redan i år. Arbetet leds nu av en redaktionskommitté som för närvarande består av Torbjörn Tyler, Kjell-Arne Olsson, Henrik Johansson, Per Lassen och Mats Sonesson och det är till oss du skall vända dig om du har några ytterligare idéer eller förslag angående denna bok. Vi behöver all hjälp vi kan få med själva boken, men först och främst behöver vi din hjälp att inventera de många rutor som ännu står outforskade!

*

Inventeringsläger!

Du tillhör väl inte de som glömt att vi har ett inventeringsläger under sommaren! Eller? Nåväl, sommarens inventeringsläger kommer att anordnas i Örkelljunga kommun den 9-14 juli 2000 med förläggning på lägergården Solvik som är ett annex till EFS-gården i Åsljunga. Under veckan kommer vi att arbeta efter principen att inventera smårutor i så många storrutor som möjligt; allt för att få en så god täckning som möjligt inför den kommande atlasen. Anmälan till lägret gör du till Kjell-Arne tel. 044-24 22 63, e-mail: kjell-arne.olsson@swipnet.se.

*

Upprop! Dia-bilder!

I tidigare nummer av Medlemsbladet har utformningen av band 1 av den nya skånefloran presenterats. För att illustrera utflyktsmål, vegetationstyper etc vill vi ha många fotografier i detta band. Nyligen bildades en bildkommitté som ansvarar för allt bildmaterial. Vi vet att det finns många medlemmar som är mycket duktiga fotografer. Om du har några bilder (på växter, biotoper, lokaler) som du tror skulle kunna platsa i den kommande floran, kontakta Åke Svensson, Norregatan 17, 289 32 Knislinge, tel. 044-61316, e-mail: ake.svensson@derm.mas.lu.se.

Gamla bekanta - nya vänner

Rödlistade arter i Sverige 2000 ur ett skånskt perspektiv

Kjell-Arne Olsson

I början av maj 2000 presenterade ArtDatabanken den nya svenska rödlistan *Rödlistade arter i Sverige 2000*. Denna lista som bland annat ersätter *Rödlistade växter i Sverige 1995* har sin utgångspunkt från ett helt nytt system att rödlista arter med nya hotkategorier och nya kriterier som är internationellt anpassade.

Bakgrunden till det nya systemet är att

- skapa ett system som kan användas på ett konsekvent sätt av olika personer
- förbättra objektiviteten genom att ange klara riktlinjer för hur olika faktorer som påverkar utdöenderisken skall bedömas
- skapa ett system som underlättar jämförelser mellan arter från vitt skilda grupper
- öka förståelsen bland dem som använder rödlistor för på vilka grunder de olika arterna klassificerats

De nya kategorierna

Försvunnen *Regionally Extinct* (RE)
 Akut hotad *Critically Endangered* (CR)
 Starkt hotad *Endangered* (EN)
 Sårbar *Vulnerable* (VU)
 Missgynnad *Near Threatened* (NT)
 Livskraftig *Least Concern* (LC)
 Kunskapsbrist *Data Deficient* (DD)

Som **hotade arter** räknas de som är klassificerade i kategorierna Akut hotad, Starkt hotad eller Sårbar.

Kriterier för rödlistning

- A arter som drabbas av en *populationsminskning* löper ökad risk att dö ut
 B arter som har *mycket små utbredningsområden* löper ökad risk att dö ut
 C *små populationer* är extra känsliga för hot som gör att populationen ytterligare *minskar*
 D mycket små populationer löper ökad risk att dö ut även om man inte kan se några konkreta hot
 E utdöenderisken definierad i siffror. Ex. sannolikheten för utdöende i vilt tillstånd är 50% inom de närmsta 10 åren eller tre generationerna. E-kriteriet är det enda strikt kvantitativa kriteriet

Varje rödlistning ska åtföljas av en dokumentation över vilka kriterier som använts och vilken information/data som man baserar bedömningen på och hur informationen har tolkats.

Den nya rödlistan kan beställas genom SLUs Publikationstjänst tel. 018-671100. För den som är intresserad av det nya systemet för rödlistning finns manualen *Hur rödlistas arter?* av Ulf Gärdenfors.

*

På de följande sidorna listas alla hotade skånska kärlväxter (hotkategorierna Akut hotad, Starkt hotad och Sårbar) med en notering om arten är en helt ny rödlistad växt eller om den tidigare varit placerad i någon av de gamla hotkategorierna Sällsynt (3) eller Hänsynskrävande (4).

Akut hotade (CR)

<i>Aconitum napellus</i>	äkta stormhatt	
<i>Ajuga genevensis</i>	kritsuga	
<i>Anthemis cotula</i>	kamomillkulla	
<i>Apium graveolens</i>	selleri	
<i>Arenaria leptoclados</i>	spädnarv	
<i>Arenaria serpyllifolia</i> ssp. <i>lloydii</i>	kustsandnarv	Ny
<i>Asplenium ceterach</i>	mjältbräken	
<i>Bromus lepidus</i>	finlost	
<i>Chenopodium vulvaria</i>	stinkmålla	
<i>Chrysosplenium oppositifolium</i>	kustgullpudra	Ny
<i>Equisetum telmateia</i>	jättefräken	
<i>Juncus anceps</i>	svarttåg	
<i>Koeleria macrantha</i>	fin tofsäxing	
<i>Lathyrus sphaericus</i>	vårviol	
<i>Melilotus dentatus</i>	strandsötväppling	
<i>Minuartia viscosa</i>	sandnörel	
<i>Najas flexilis</i>	sjönajas	
<i>Polystichum braunii</i>	skuggbräken	
<i>Rorippa microphylla</i>	bäckfräne	
<i>Rosa agrestis</i>	åkerros	
<i>Rubus divaricatus</i>	glansbjörnbär	3
<i>Rubus fabrimontanus</i>	borstbjörnbär	Ny
<i>Rubus pyramidalis</i>	pyramidbjörnbär	
<i>Rubus sciocharis</i>	skuggbjörnbär	Ny
<i>Scutellaria minor</i>	småfrossört	
<i>Senecio erucifolius</i>	flikstånds	
<i>Silaum silaus</i>	ängssilja	
<i>Taraxacum austrinum</i>	sydmaskros	
<i>Taraxacum stellare</i>	österlensmaskros	Ny
<i>Tephrosia palustris</i>	kärnocka	

Starkt hotade (EN)

<i>Acer campestre</i>	naverlönn	
<i>Aethusa cynapium</i> ssp. <i>segetalis</i>	liten vildpersilja	
<i>Aristolochia clematitis</i>	hålrot	Ny
<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	glansbräken	3
<i>Astragalus arenarius</i>	sandvedel	
<i>Botrychium matricariifolium</i>	rutlåsbräken	
<i>Botrychium simplex</i>	dvärglåsbräken	
<i>Bromus commutatus</i>	brinklost	
<i>Bromus racemosus</i>	ängslost	
<i>Campanula rapunculus</i>	rapunkelklocka	
<i>Carex maritima</i>	bågstarr	
<i>Centaurea nigra</i>	svartklint	
<i>Chenopodium murale</i>	gatmålla	
<i>Cirsium canum</i>	bantistel	
<i>Dianthus superbus</i>	praktnejlika	
<i>Erucastrum gallicum</i>	kålsenap	
<i>Eryngium maritimum</i>	martorn	3
<i>Euphrasia rostkoviana</i> ssp. <i>rostkoviana</i>	stor ögontröst	

<i>Festuca filiformis</i>	finsvingel	3
<i>Festuca heterophylla</i>	skuggsvingel	3
<i>Filago vulgaris</i>	klotullört	
<i>Gentianella campestris</i> ssp. <i>baltica</i>	kustgentiana	4
<i>Hordeum secalinum</i>	ängskorn	
<i>Hypericum humifusum</i>	dvärgjohannesört	
<i>Kickxia elatine</i>	spjutsporre	
<i>Leontodon saxatilis</i>	strimfibbla	
<i>Lithospermum arvense</i> ssp. <i>coerulescens</i>	blå sminkrot	3
<i>Luronium natans</i>	flytsvalting	
<i>Luzula sylvatica</i>	storfryle	
<i>Medicago minima</i>	sandlusern	
<i>Mentha suaveolens</i>	rundmynta	3
<i>Mentha x gracilis</i>	ädelmynta	
<i>Misopates orontium</i>	kalvnos	
<i>Nepeta cataria</i>	kattmynta	
<i>Oenanthe fistulosa</i>	pipstäkra	
<i>Orobanche elatior</i>	klintsnyltrot	
<i>Orobanche minor</i>	klöversnyltrot	
<i>Orobanche reticulata</i>	tistelsnyltrot	
<i>Parapholis strigosa</i>	ormax	4
<i>Parietaria officinalis</i>	väggört	
<i>Petrorhagia saxifraga</i>	klippnejlika	
<i>Phyteuma nigrum</i>	blårapunkel	3
<i>Pimpinella saxifraga</i> ssp. <i>nigra</i>	sammetsbockrot	3
<i>Polystichum aculeatum</i>	uddbräken	
<i>Potamogeton rutilus</i>	styvnete	3
<i>Potamogeton trichoides</i>	knölnate	
Rubus dissimulans	bohusbjörnbär	Ny
Rubus eluxatus	slätbjörnbär	Ny
Rubus hallandicus	hallandsbjörnbär	Ny
Rubus lidforssii	bornholmsbjörnbär	Ny
<i>Rubus nessensis</i> ssp. <i>scissooides</i>	åslungabjörnbär	3
<i>Rubus polyanthemus</i>	blomsterbjörnbär	
Rubus tiliaster	lindbjörnbär	Ny
<i>Rubus vestitus</i>	rundbladsbjörnbär	3
Rubus walsemannii	polabiskt björnbär	Ny
<i>Rumex conglomeratus</i>	dikesskräppa	3
<i>Sagina ciliata</i>	fältnarv	
<i>Sagina micropetala</i>	hårnarv	
<i>Stachys officinalis</i>	humlesuga	
<i>Tephrosieris integrifolia</i>	fältnocka	
<i>Verbascum densiflorum</i>	ölandskungsljus	
<i>Vulpia bromoides</i>	ekorrsvingel	

Sårbara (VU)

<i>Agrostemma githago</i>	klätt	
<i>Aira caryophylla</i>	vittätel	4
<i>Alchemilla xanthochlora</i>	kustdaggkäpa	3
<i>Allium carinatum</i>	rosenlök	
<i>Alopecurus myosuroides</i>	renkavle	
Anemone vernalis	mosippa	Ny
<i>Anthriscus caucalis</i>	taggkörvel	

<i>Apium inundatum</i>	krypfloka	
<i>Arnoseris minima</i>	klubbfibbla	
<i>Atriplex pedunculata</i>	saltmålla	4
<i>Bidens radiata</i>	grönskära	4
<i>Bromus arvensis</i>	renlost	
<i>Cardamine parviflora</i>	strandbräsma	
<i>Catabrosa aquatica</i>	källgräs	4
<i>Centaurium erythraea</i>	flockarun	
<i>Cerastium brachypetalum</i>	raggarv	
<i>Cerastium subtetrandrum</i>	östkustarv	Ny
<i>Chimaphila umbellata</i>	ryl	4
<i>Coronopus squamatus</i>	kråkkrossing	Ny
<i>Cotoneaster kullensis</i>	skånskt oxbär	Ny
<i>Cuscuta epithymum</i>	ljungsnärja	
<i>Dianthus arenarius</i>	sandnejlika	3
<i>Dianthus armeria</i>	knippnejlika	
<i>Digitaria ischaemum</i>	fingerhirs	3
<i>Euphrasia micrantha</i>	ljungögontröst	4
<i>Falcaria vulgaris</i>	skärblad	
<i>Gagea villosa</i>	luddvärlök	
<i>Gentiana pneumonanthe</i>	klockgentiana	Ny
<i>Geranium palustre</i>	kärmäva	
<i>Gymnocarpium robertianum</i>	kalkbräken	3
<i>Herminium monorchis</i>	honungsblomster	
<i>Holosteum umbellatum</i>	fågelarv	
<i>Hypochoeris glabra</i>	åkerfibbla	
<i>Iris spuria</i>	dansk iris	
<i>Isolepis setacea</i>	borstsäv	
<i>Juncus capitatus</i>	huvudtåg	
<i>Lappula squarrosa</i>	piggfrö	4
<i>Lathyrus tuberosus</i>	knölval	
<i>Liparis loeselii</i>	gulyxne	
<i>Lunaria rediviva</i>	månviol	4
<i>Malva pusilla</i>	vit kattost	
<i>Montia arvensis</i>	vårkällört	
<i>Ornithopus perpusillus</i>	dvärgserradella	
<i>Petrorhagia prolifera</i>	hylsnejlika	3
<i>Peucedanum oreoselinum</i>	backsilja	4
<i>Pheum arenarium</i>	sandtimotej	Ny
<i>Phyteuma spicatum</i>	vitrapunkel	3
<i>Pilularia globulifera</i>	klotgräs	
<i>Potamogeton acutifolius</i>	spetsnate	
<i>Potamogeton compressus</i>	bandnate	Ny
<i>Potamogeton friesii</i>	uddnate	Ny
<i>Potentilla anglica</i>	revig blodrot	Ny
<i>Potentilla sterilis</i>	smultronfingerört	
<i>Primula elatior</i>	lundviva	3
<i>Pulmonaria angustifolia</i>	smalbladig lungört	
<i>Pulmonaria officinalis</i>	fläckig lungört	3
<i>Radiola linoides</i>	dvärglin	Ny
<i>Ranunculus arvensis</i>	åkerranunkel	
<i>Ranunculus fluitans</i>	jättemöja	
<i>Rorippa nasturtium-aquaticum</i>	källfräne	
<i>Rosa elliptica</i> ssp. <i>inodora</i>	västkustros	
<i>Rosa obtusifolia</i>	flikros	4

<i>Rubus axillaris</i>	skånebjörnbär	3
<i>Rubus hylanderi</i>	blekinge björnbär	Ny
<i>Rubus insularis</i>	luddbjörnbär	4
<i>Rubus mortensenii</i>	lindblomsbjörnbär	Ny
<i>Rubus sprengelii</i>	sprengelsbjörnbär	3
<i>Salix hastata</i> ssp. <i>vegeta</i>	källblekvide	Ny
<i>Salvia verticillata</i>	kranssalvia	
<i>Scabiosa canescens</i>	luktvädd	3
<i>Senecio aquaticus</i>	vattenstånds	Ny
<i>Senecio paludosus</i>	gullstånds	3
<i>Sherardia arvensis</i>	åker-madd	4
<i>Sparganium erectum</i> ssp. <i>oocarpum</i>	klotigelknopp	Ny
<i>Taraxacum discretum</i>	glappmaskros	Ny
<i>Valerianella dentata</i>	sommarklynne	
<i>Veronica praecox</i>	alvarveronika	4
<i>Vicia dumetorum</i>	buskvicker	3

Kunskapsbrist (DD)

<i>Pilosella caespitosa</i>	ängsfibbla	
<i>Rosa tomentosa</i>	filtros	Ny
<i>Rubus decurrentispinus</i>	fintandat björnbär	Ny
<i>Rubus pruinosis</i>	hallonbjörnbär	Ny
<i>Taraxacum duplidentifrons</i>	svarttandad maskros	4
<i>Viola tricolor</i> ssp. <i>curtisii</i>	klittviol	Ny

*

I Rödlistade arter i Sverige 2000 har det tillkommit 69 hotade kärlväxter i förhållande till den förra rödlistan: 28 som är helt nya som rödlistade arter, 26 som tidigare var klassade som sårbara och 15 som tidigare betecknades som hänsynskrävande. Endast 9 arter som tidigare var klassade som hotade är numera högst missgynnade; nämligen stor sandlilja *Anthericum liliago*, dansk körvel *Anthriscus cerefolium*, småtörel *Euphorbia exigua*, grusnejlika *Gypsophila muralis*, skogslysing *Lysimachia nemorum*, busktörne *Ononis spinosa* ssp. *spinosa*, stor bockrot *Pimpinella major*, luddvicker *Vicia villosa* och sumpviol *Viola uliginosa*. Detta innebär med andra ord att det i Skåne tillkommit 60 nya hotade kärlväxter.

Inom floraväktarverksamheten i Skåne har vår ambition alltid varit att väkta alla hotade växter. Redan tidigare var antalet väktararter och antalet lokaler för hotade växter mycket stort och det kommer utan tvivel att ta lång tid innan vi lär känna alla våra nya vänner riktigt väl. Men detta får vara något som växer fram med tiden. Ett första steg är att i det följande kort presentera de nya arternas aktuella status i Skåne. Allehanda uppgifter om dessa arter och deras lokaler tar jag tacksamt emot!

Akut hotade (CR)

Arenaria serpyllifolia ssp. *lloydii*, kustsandnarv

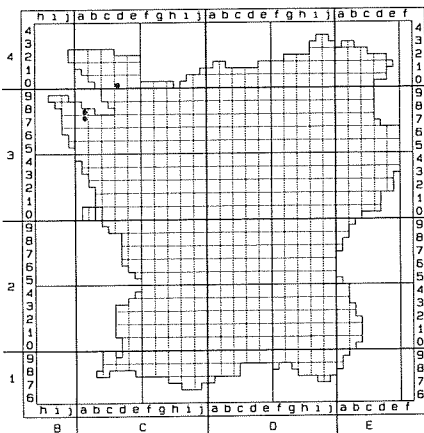
Kustsandnarv är en kustbunden underart av *A. serpyllifolia* med bredare kapsel (>2mm), kortare blomskäft och större frön (>0,6mm) än vår vanliga sandnarv ssp. *serpyllifolia*. Några få kollektor från Skåne har bestämts till kustsandnarv. Den är troligen mycket ovanlig även om den kan vara förbisedd och föga beaktad.

Chrysosplenium oppositifolium, kustgullpudra

Kustgullpudra är endast känd från en lokal i Riseberga socken där den upptäcktes 1995. År 2000 blommade den vackert i källan på Söderåsens norra sluttning. Fyndet finns närmare beskrivet i tidigare nummer av Medlemsbladet.

Rubus divaricatus, glansbjörnbär

I Norden växer glansbjörnbär i nordvästra Skåne och på Bornholm. Sammanlagt har den noterats från omkring 10 lokaler i vårt landskap, de flesta i Förslöv och Jonstorp. Under 1990-talet har glansbjörnbär setts i tre inventeringsrutor. Arten påminner ganska mycket om vårt vanliga sötbjörnbär *R. plicatus* men har bland annat rikligt med taggar i blomställningen och även taggiga foderblad.

Rubus fabrimontanus, borstbjörnbär

Borstbjörnbär är ett krypbjörnbär som endast finns på en lokal i Sverige, nämligen Revingefältet öster om Lund, där den upptäcktes så sent som 1988 av Håkan Wittzell. Även i Danmark är borstbjörnbär en mycket ovanlig art.

Rubus sciocharis, skuggbjörnbär

Skuggbjörnbär är ett äkta björnbär som blev funnet av Tord Holm vid en stig i en lövskog utanför Höör 1991. Detta är hittills det enda fyndet i Sverige av denna art som inte är ovanlig i stora delar av Danmark. Närmast finns den på Själland, varför det skånska fyndet inte var helt oväntat.

Taraxacum stellare, österlensmaskros

Österlensmaskros är en sandmaskros som endast blivit funnen på en sandbacke i Ravlunda 1942. Dess närmaste växtplatser finns i Estland och i Ryssland. Då artens nuvarande status i Skåne är osäker, är det angeläget att eftersöka den på den gamla växtplatsen och på lämpliga biotoper i samma trakt.

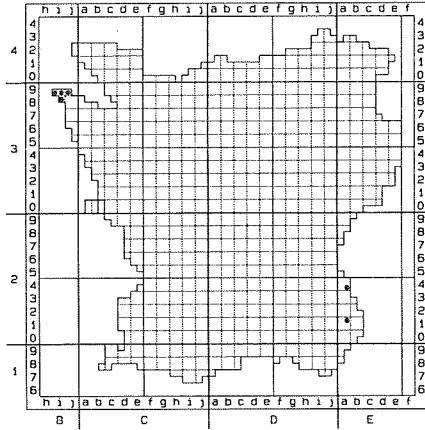
Starkt hotade (EN)

Aristolochia clematitis, hålröt

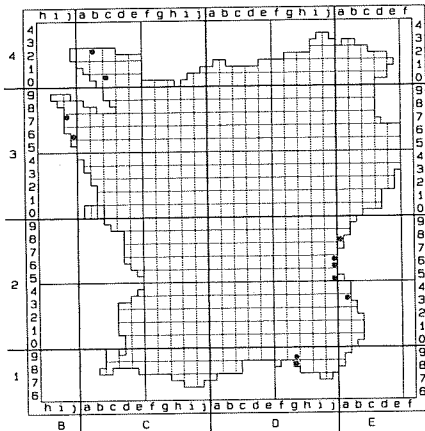
Hålröt är en gammal medicinalväxt som kan påträffas som förvildad/kvarstående på kulturskapade biotoper, gärna på eller invid stenmurar i anslutning till äldre bebyggelse som kyrkor, prästgårdar och slott. Under den pågående inventeringen har den blivit noterad i 6 rutor. Flera av lokalerna för hålröt är mycket gamla. Exempelvis fann linnélärjungen Peter Fårskåhl hålröt i Helsingborg 1761 och fortfarande finns den kvar på flera platser i staden.

***Asplenium adiantum-nigrum*, glansbräken**

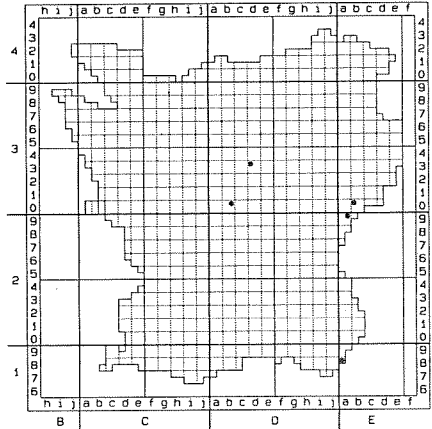
Glansbräken har sina livskraftigaste bestånd i Skåne på Kullaberg och Stenshuvud, men har tidigare även blivit funnen på några få andra lokaler i landskapet.

***Eryngium maritimum*, martorn**

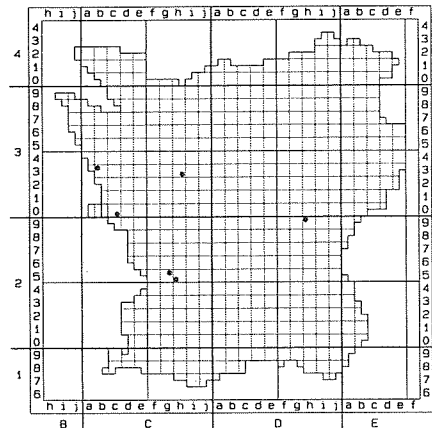
Martorn har utan tvekan gått tillbaka starkt och förefaller vara försvunnen utefter långa kuststräckor. Under vår pågående inventering har den endast rapporterats från 11 rutor. På många av de lokaler som är kända idag finns få individer.

***Festuca filiformis*, finsvingel**

Finsvingel är troligen från början inkommen med utländskt gräsfrö. Den förekommer framför allt i äldre parker men kan även påträffas fullt naturaliserad i exempelvis torr tallskog. Aktuella fynd finns i fem rutor, men arten bör finnas på ytterligare ett antal lokaler då den tidigare uppgivits från åtskilliga parker i framför allt västra Skåne.

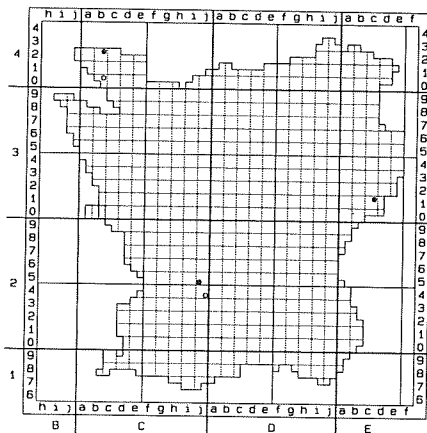
***Festuca heterophylla*, skuggsvingel**

Liksom finsvingel är skuggsvingel från början inkommen som förorening i gräsfrö. Även skuggsvingel påträffas man mest i gamla parker.

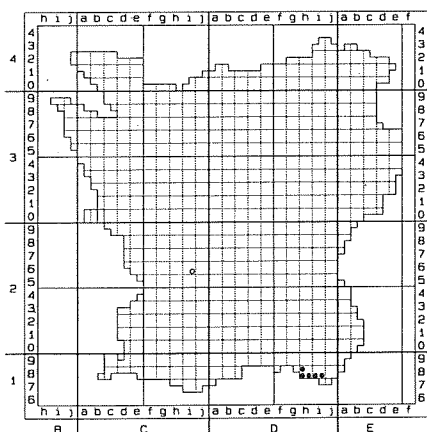
***Gentianaella campestris* ssp. *baltica*,
kustgentiana**

Kustgentiana har blivit en mycket sällsynt art i Skåne. Från att förr varit noterad från åtskilliga lokaler i landskapet, har kustgentiana under den pågående inventeringen endast rapporterats från några få rutor.

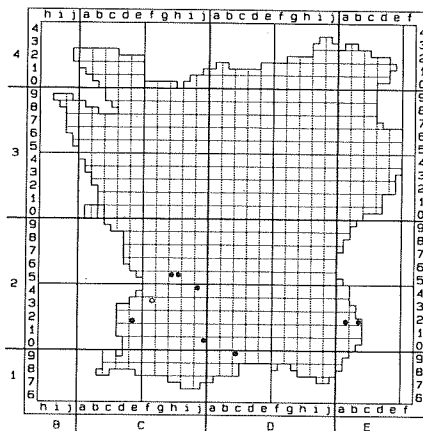
***Lithospermum arvense* ssp. *coerulescens*, blå
sminkrot**

Blå sminkrot har sina skånska växtplatser inskränkta till Kåsebergaåsen, där den å andra sidan har många och ofta rika förekomster.

***Mentha suaveolens*, rundmynta**

Rundmynta är en gammal krydd- och medicinalväxt som sällsynt påträffas som förvildad efter odling och utkast. Den var troligen något vanligare förr än nu.

***Parapholis strigosa*, ormax**

Ormax är en liten oansenlig havstrandängsväxt som hittills under inventeringen endast noterats från några få lokaler. Flera inventeringsrutor längs kusten söder om Malmö har prioriterats de närmsta växtsäsongerna, så förhoppningsvis kommer antalet aktuella förekomster för ormax därigenom att öka.

***Phyteuma nigrum*, blårapunkel**

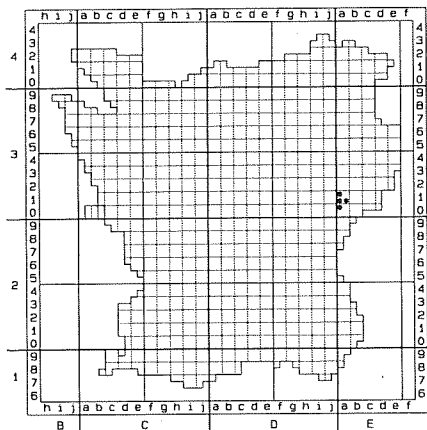
Blårapunkel är ursprungligen inkommen till framför allt parker som förorening i gräsfrö. Det finns en osäker notering av arten från Lund under 1990-talet. De få övriga skånska fynden (bl. a Öresundsparken i Helsingborg och Alnarpsparken i Lomma) är av äldre datum.

***Pimpinella saxifraga* ssp. *nigra*, sammets-
bockrot**

Sammetsbockrot är samlad från drygt 10 lokaler i den sydvästligaste delen av Skåne. Antalet aktuella förekomster är mycket få.

Potamogeton rutilus, styvnete

Styvnete är känd från några få sjöar och vattendrag i Skåne. Alla aktuella förekomster finns i Hammarsjön söder om Kristianstad.

Rubus dissimulans, bohusbjörnbär

Bohusbjörnbär är ett krypbjörnbär som finns på några få lokaler längs västkusten. I Skåne är arten endast aktuell från några närbelägna förekomster på Kullaberg där den samlades 1998 och 1999.

Rubus eluxatus, slätbjörnbär

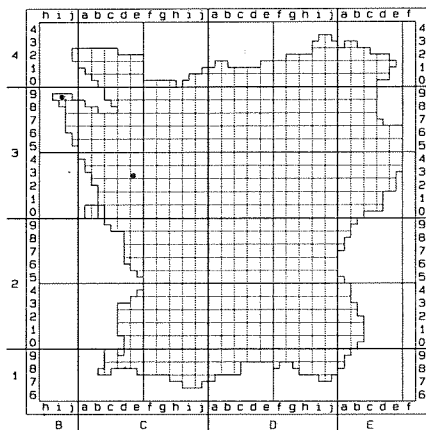
Liksom bohusbjörnbär är slätbjörnbär ett krypbjörnbär med sin svenska utbredning inskränkt till västkusten. I Skåne finns endast en aktuell lokal (Brunnby).

Rubus hallandicus, hallandsbjörnbär

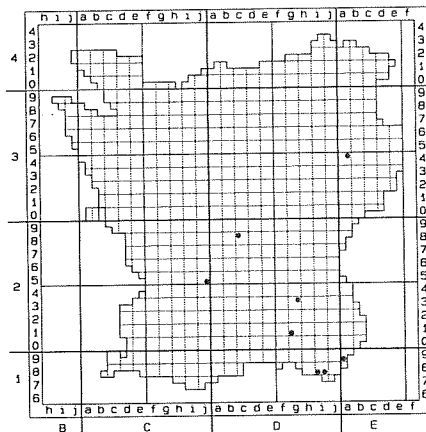
Hallandsbjörnbär är ett krypbjörnbär som inte hade några aktuella skånska lokaler förrän den samlades i nordvästra Skåne 1999:

3B9i0339, Brunnby, vid Ransviks café, ek/askskog, 990718, RÅk
 3C3e2122, Risekatslösa, 100m NV St. Kockahus, bryn, 990814, PWa
 3C3e2223, Risekatslösa, 150m N St. Kockahus, åkergräde, 990728, PWa
 3C3e2324, Risekatslösa, 300m NNO St. Kockahus, blandskogsbrunn, 990728, PWa

3C3e2120, Risekatslösa, 300m SSO Risekatslösa kyrka, björkbryn vid golfbana, 990815, GWt

Rubus lidforsii, bornholmsbjörnbär

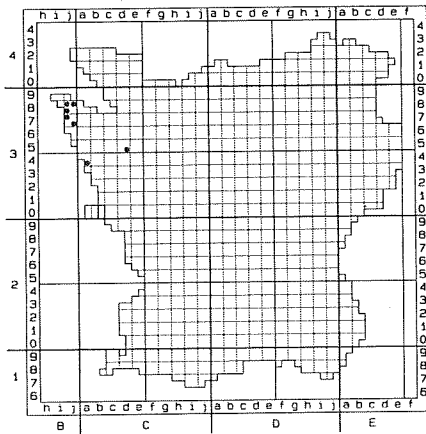
Bornholmsbjörnbär är ett krypbjörnbär med en östlig utbredning i landskapet. Här har arten under senare år samlats från 8 inventeringsrutor. I Sverige finns bornholmsbjörnbär även i Blekinge.

**Rubus nessensis ssp. scissoides, åsljunga-
björnbär**

Åsljunga-
björnbär är ett äkta björnbär med en mycket inskränkt utbredning kring Åsljunga i Örkelljunga kommun.

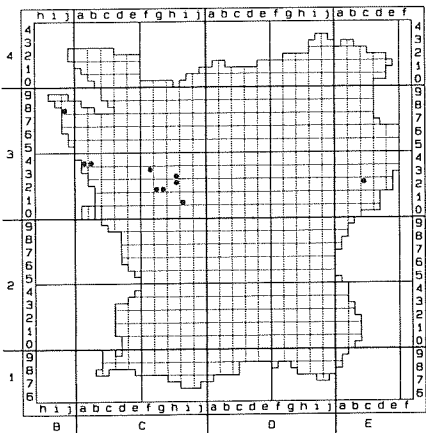
Rubus tiliaster, lindbjörnbär

Lindbjörnbär finns i Sverige endast i nordvästra Skåne där vi har detta krypbjörnbär på 14 aktuella lokaler inom 7 inventeringsrutor. I Norden finns lindbjörnbär även på några få ställen på Själland.

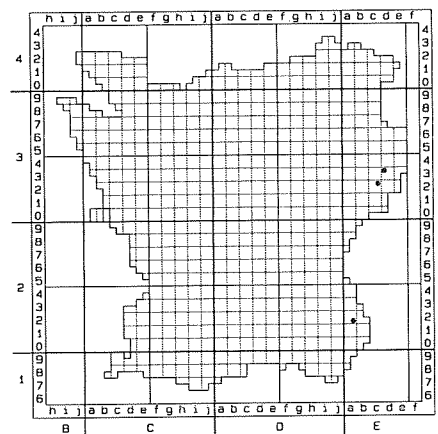
Rubus vestitus, rundbladsbjörnbär

I Sverige finns rundbladsbjörnbär, som är ett äkta björnbär, endast i Skåne. De flesta fynden har gjorts på Söderåsen.

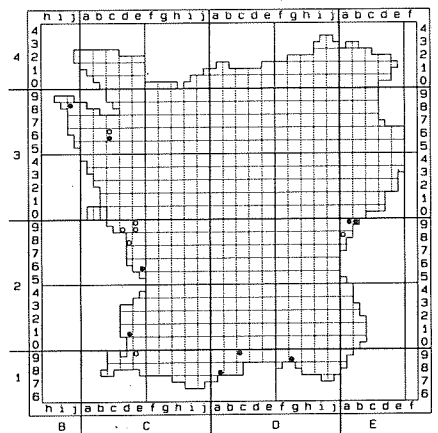
Rubus walsemannii, polabiskt björnbär

Polabiskt björnbär är ett krypbjörnbär som i Sverige växer i Skåne, Blekinge och Småland. I Skåne finns tre aktuella fynd i den östligaste delen. Namnet kommer från ett västslaviskt folk som förr levde vid Elbe i norra Tyskland.

Rumex conglomeratus, dikesskräppa

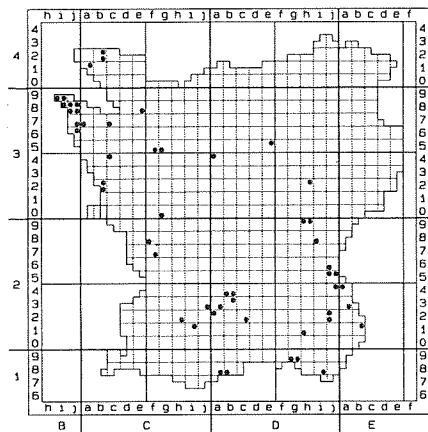
I Sverige finns dikesskräppa som bofast i Skåne, Blekinge och på Gotland. I Skåne finns den spridd på ett 10-tal kustnära lokaler.

Sårbara (VU)

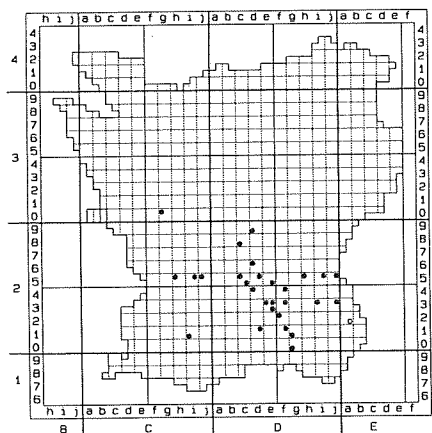
Aira caryophyllaea, vittåtel

Även om vittåtel blivit funnen i 53 rutor under den pågående inventeringen har detta lilla gräs utan tvekan gått mycket starkt tillbaka i Skåne under de senaste decennierna.

Alchemilla xanthochlora, kustdagdkåpa

Kustdagdkåpa har sina svenska huvudförekomster i södra Skåne. Här har den blivit noterad från 29 inventeringsrutor under 1990-talet.

Anemone vernalis, mosippa

Mosippa finns sedan flera årtionden tillbaka på en enda lokal i landskapet; det välkända lilla naturminnet vid Bålinge i Perstorps kommun.

Atriplex pedunculata, saltmålla

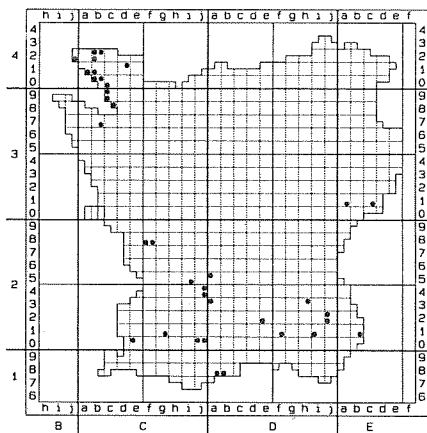
Liksom ormax är saltmålla en västskånsk havsstrandängsväxt som det hittills kommit in väldigt få rapporter om. Förhoppningsvis finns saltmålla kvar i en del av de prioriterade rutor som kommande år blir inventerade bl. a. mellan Malmö och Skanör.

Bidens radiata, grönskära

Grönskära blev funnen som ny skånsk art vid Filborna i Helsingborg 1949. Den senaste rapporten som kommit in till projektet är från 1992. Finns den meteoriskt uppträdande grönskäran fortfarande kvar vid Filbornadammen?

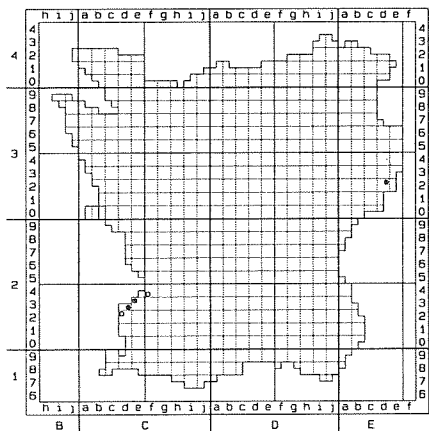
Catabrosa aquatica, källgräs

Källgräs har hittills blivit funnen i 36 inventeringsrutor, framförallt i de södra och nordvästra delarna landskapet.

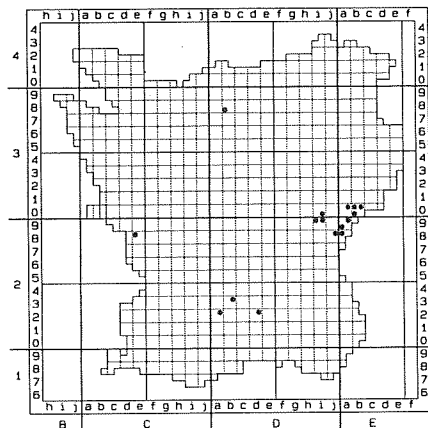
Cerastium subtetrandrum, östkustarv

Även om östkustarv är en mycket ovanlig art hos oss, finns troligen fler lokaler att finna på exempelvis strandängarna mellan Malmö och Skanör. Alla som har inventeringsrutor i detta område bör ha den lilla oansenliga östkustarven i tankarna. Till skillnad från vårarv och klibbarv som östkustarven är väldigt lik, saknar blomskäftens stödblåd himnkant och de flesta blommorna är 4-taliga (5-taliga hos vårarv och klibbarv).

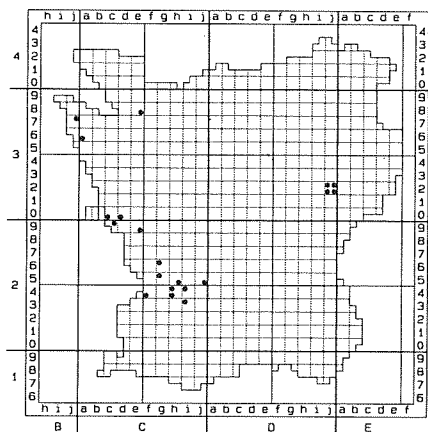
Chimaphila umbellata, ryl

Ryl är en pyrolaväxt som man förknippar med gammal barrskog. I Skåne utgörs dessa gammelskogar mest av tallskogar som planterats som skyddsskog mot sandflykt och därför undantagits från vanligt skogsbruk. I exempelvis tallskogarna i trakten av Åhus finns ryl på åtskilliga lokaler, en del ganska rikliga. Under inventeringen har ryl blivit funnen på uppemot 40 lokaler inom 16 inventeringsrutor.

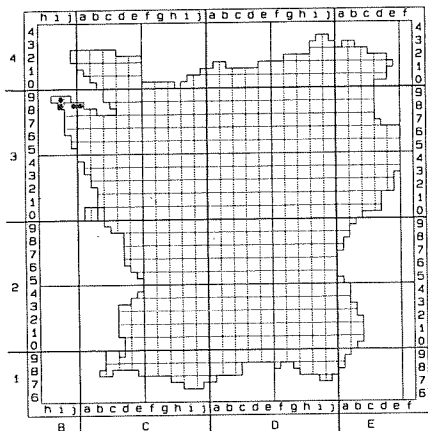
Coronopus squamatus, kråkrassing

Under inventeringstiden har kråkrassing blivit funnen inom 20 inventeringsrutor, de flesta i västra Skåne. Dock verkar denna kraftigt kulturgynnade art ha sitt starkaste fäste i Kristianstad, där den blivit funnen på sammanlagt 14 lokaler.

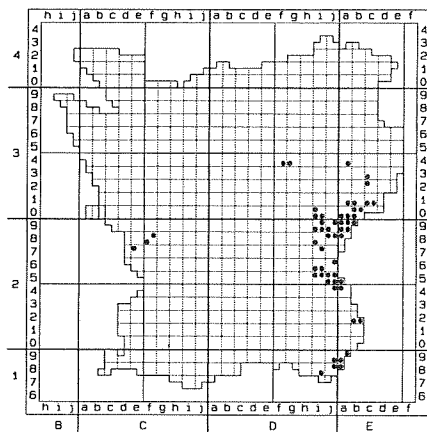

***Cotoneaster kullensis*, skånskt oxbär**

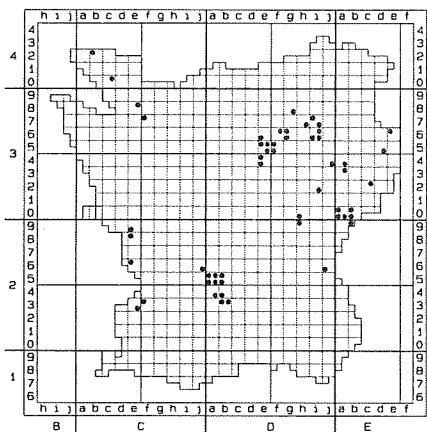
Skånskt oxbär är en skånsk endemisk art och arter som bara finns i Skåne finns det inte många utav. Vill man se denna växt kan man bege sig till Kullaberg där den hittills är samlad i fyra inventeringsrutor. Tidigare är den även samlad på Hallands Väderö, Hovs hallar och vid Dagshög på Bjärehalvön. Finns den kvar på dessa platser?

***Dianthus arenarius*, sandnejlika**

Sandnejlika är något av en karaktärsart för de östskånska sandområdena och här har den blivit funnen på mer 200 lokaler inom drygt 50 inventeringsrutor. I västra Skåne är den däremot en mycket ovanlig art. Då sandnejlikan är en av de få skånska växter som finns upptagen i EU:s habitatsdirektiv är det en art som vi har ett speciellt ansvar för. Den underart, ssp. *arenarius*, som vår sandnejlika tillhör finns bara i Skåne och på några få lokaler i Baltikum.

***Digitalia ischaemum*, fingerhirs**

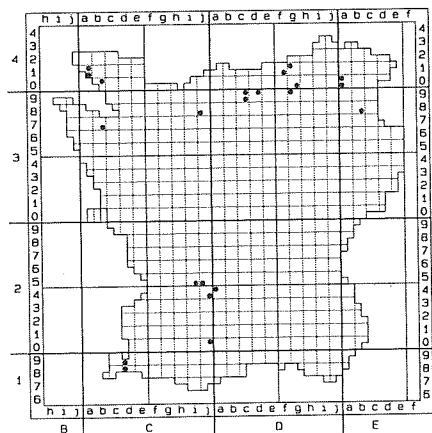
Med fynd i mer än 50 inventeringsrutor tillhör fingerhirs inte våra allra ovanligaste växter. Man finner den framför allt på kraftigt störd, sandig kulturmark.

***Euphrasia micrantha*, ljungögontröst**

Ljungögontröst har utan tvekan blivit en mycket ovanlig växt i Skåne. Åtminstone har den endast rapporterats från några få lokaler under den pågående inventeringen. Ljungögontröst är en art som borde specialinventeras av någon intresserad floraväktare.

Gentiana pneumonanthe, klockgentiana

Klockgentiana är en art som gått mycket starkt tillbaka under de senaste årtiondena. Om uppgiften att den på många lokaler inte förökar sig stämmer, ser framtiden mycket mörk ut för denna vackra växt.

Gymnocarpium robertianum, kalkbräken

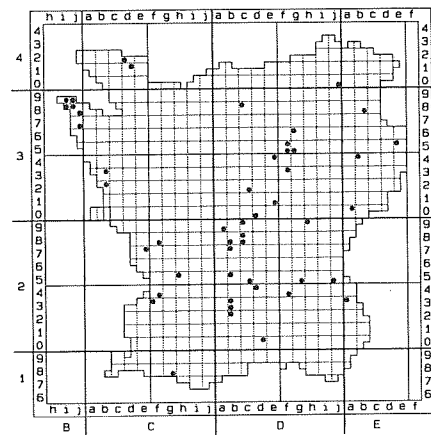
Kalkbräken är endast känd från den lokal i Trolle-Ljungby/Gualöv där den upptäcktes som ny skånsk art 1979.

Lappula squarrosa, piggrö

Piggrö har bara en aktuell lokal i Skåne. I och kring den gamla grustaget i Rinkaby förekommer den rikligt vissa år. Piggrö är känt från närmare 50 lokaler i Skåne. Den uppträder oftast tillfälligt och obeständigt på sina lokaler och de flesta fynden är av äldre datum; från 1800-talet eller början av 1900-talet. Förutom Rinkaby-fyndet, förefaller piggrö de senaste 50 åren endast ha setts till i Åhus i början av 1960-talet samt vid Klagshamn 1984.

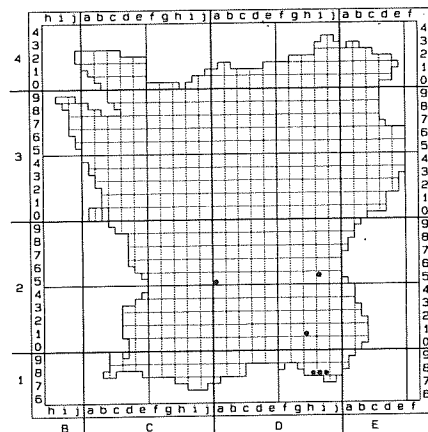
Lunaria rediviva, månviol

Månviol är en ädelskogsväxt som bildar rika bestånd på många håll i Skåne. Dock kan man förmoda att åtskilliga av de fynd som rapporterats är förvildade från odling.

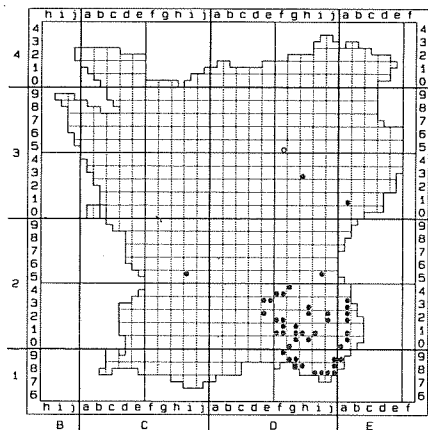
Petrorhagia prolifera, hylsnejlika

I Sverige finns hylsnejlika endast i Skåne och på Öland och Gotland. I Skåne är det en mycket ovanlig art som under 1990-talet blivit funnen på 8 lokaler inom 6 inventeringsrutur. Fem av lokalerna finns längs Kåsebergaåsen i Valleberga och Löderup.

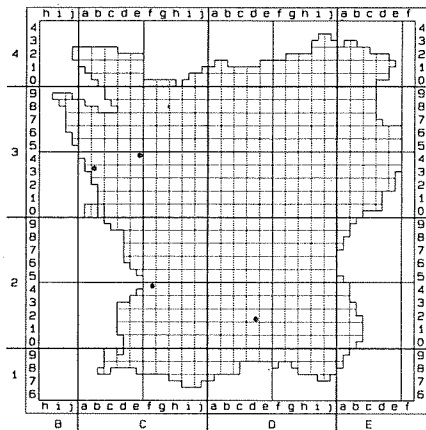

Peucedanum oreoselinum, backsilja

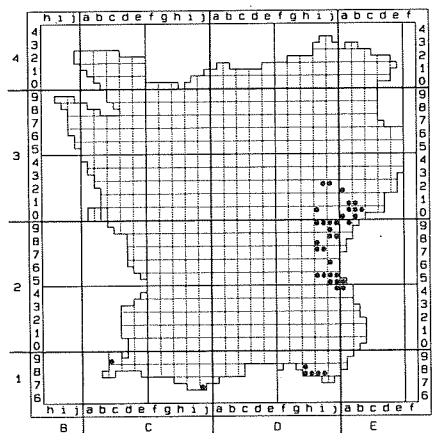
Backsiljan är något av en karaktärsväxt för stäppartade torrängar på Österlen. Här är den i vissa områden fortfarande ganska vanlig. Hittills har den blivit funnen på mer än 70 lokaler inom 46 inventeringsrutor. Förutom i Skåne kan man finna backsilja i östra Blekinge (1 lokal) och på södra Öland.

Phyteuma spicatum, vitrapunkel

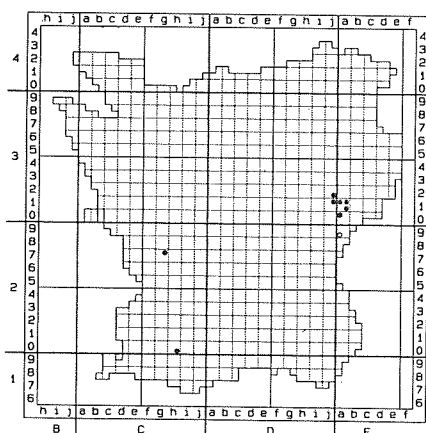
Vitrapunkel är ursprungligen inkommen som fröroening i gräsfrö och kan påträffas i gamla parker. Under vår inventering är den funnen vid Alnarp, Snogeholm, Vrams Gunnarstorp samt Hälsan och Öresundsparken i Helsingborg. Tidigare har den även samlats vid Sofiero i Helsingborg (1943).

Phleum arenarium, sandtimotej

Sandtimotej finns framför allt i östra Skånes sandområden och här kan man fortfarande hitta den på åtskilliga lokaler.

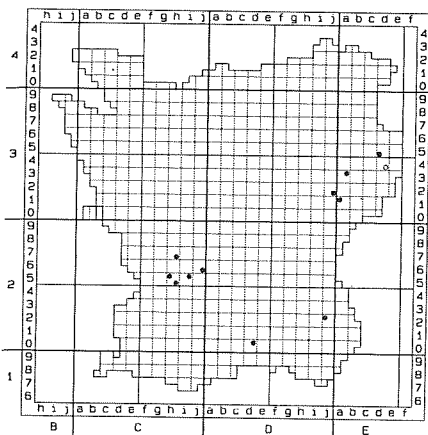
Potamogeton compressus, bandnate

Förutom i Helgeås nedre lopp har bandnate under vår pågående inventering endast blivit noterad i ytterligare två vattensystem.

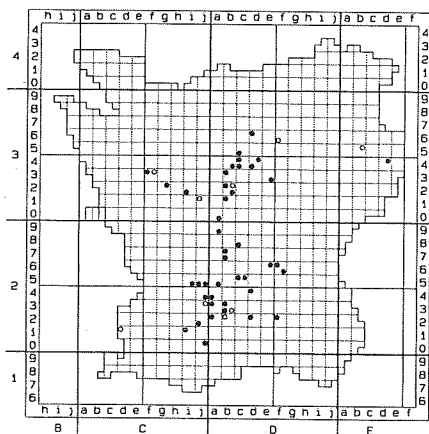
Potamogeton friesii, uddnate

Uddnate är en ovanlig nate som fortfarande har spridda förekomster i Skåne. Dock förefaller den ha försvunnit från den sydvästligaste delen av landskapet där den tidigare noterats på ca 10 lokaler.

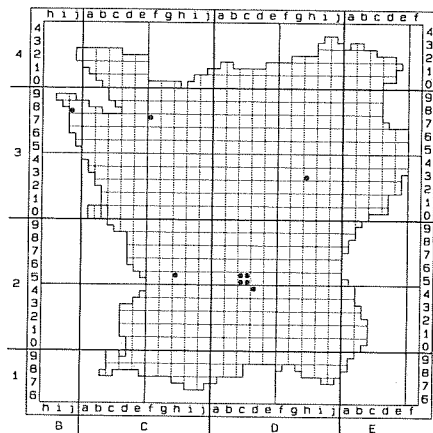
Potentilla anglica, revig blodrot

Revig blodrot är starkt knutet till de centrala delarna av Skåne. Här är den inte helt ovanlig i vissa trakter. Hittills är den noterad från omkring 50 inventeringsrutor.

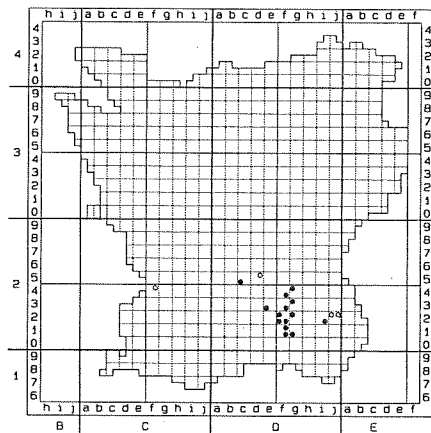
Primula elatior, lundviva

Lundviva växer vild i Öved där den finns på många närbelägna lokaler. Dessutom har den noterats som förvildad på några lokaler i landskapet.

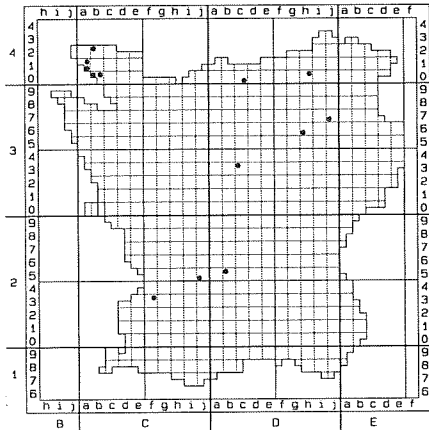
Pulmonaria officinalis, fläckig lungört

Alla lokaler för fläckig lungört i Sverige finns i Skåne. Här kan man framför allt finna den i ädellövskogarna kring Fyledalen i Ystad och Tomelilla kommuner.

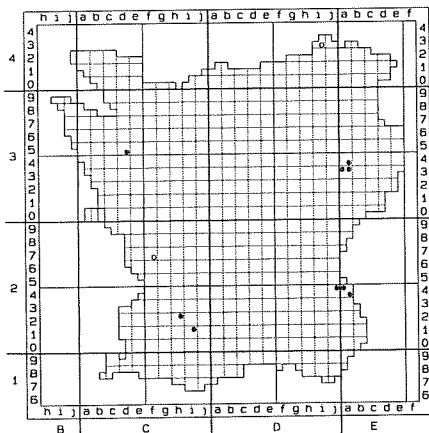

***Radiola linoides*, dvärglin**

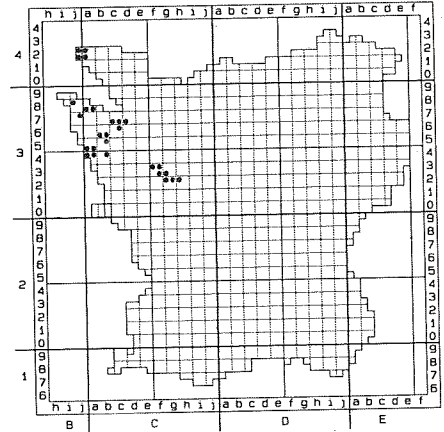
Dvärglin är en av de växter som gått starkast tillbaka under de senaste decennierna. Från att tidigare ha varit spridd över en stor del av landskapet har den under vår inventering endast blivit sedd i 13 rutor.

***Rosa obtusifolia*, flikros**

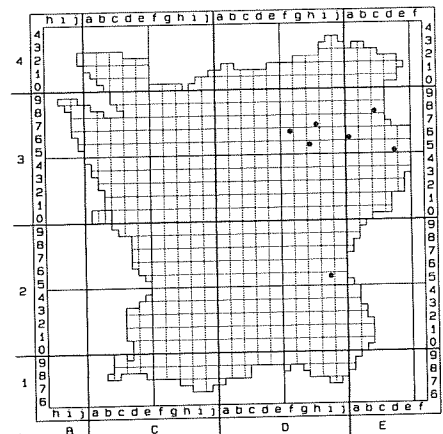
Det finns endast ett fåtal äldre belagda fynd av flikros från Skåne. Så även om det är en mycket ovanlig ros i landskapet, är det glädjande att vi nu, genom idogt samlande, har aktuella fynd från 9 inventeringsrutor.

***Rubus axillaris*, skånebjörnbär**

I Norden finns skånebjörnbär endast på norra Själland och i nordvästra Skåne. I vårt landskap finns nu drygt 50 aktuella fynd i 27 inventeringsrutor av detta äkta björnbär.

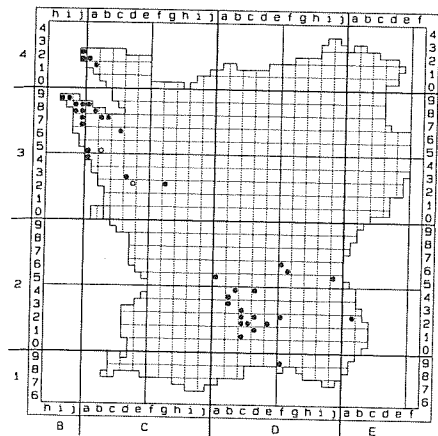
***Rubus hylanderi*, blekingebjörnbär**

Sedan blekingebjörnbär upptäcktes som skånsk växt 1995 har detta krypbjörnbär nu blivit samlat på 12 lokaler i 7 inventeringsrutor.

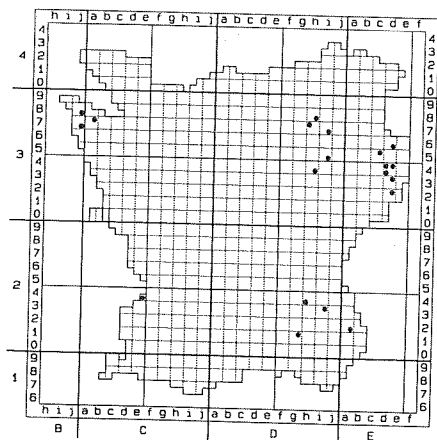
Rubus insularis, luddbjörnbär

Luddbjörnbär är ett äkta björnbär som upptäckts på åtskilliga nya lokaler under 1990-talet. Sammanlagt finns den nu samlad från omkring 40 inventeringsrutor.

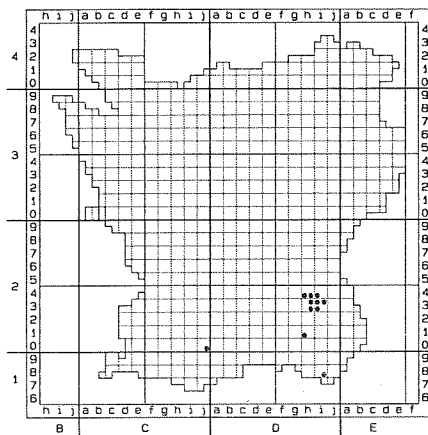
Rubus mortensenii, lindblomsbjörnbär

Lindblomsbjörnbär är ett krypbjörnbär som förekommer i skilda delar av landskapet. Hittills har denna art samlats i 20 inventeringsrutor.

Rubus sprengelii, sprengelsbjörnbär

Sprengelsbjörnbär har en märklig utbredning i Sverige då det dels finns i Bohuslän, dels i sydvästra Skåne med en speciell koncentration till socknarna S:t Olof, Fågeltofta, Onslunda och Smedstorp. Sprengelsbjörnbär är ett äkta björnbär.

Salix hastata ssp. *vegeta*, källblekvide

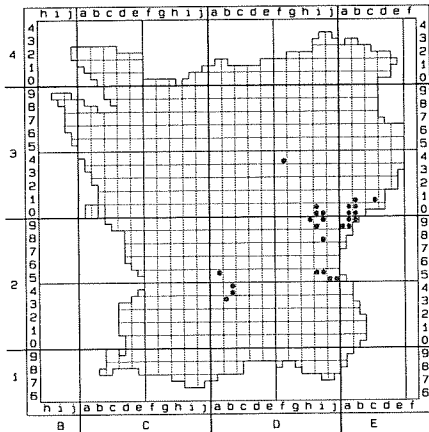
Källblekvide växer i kalkkärr och är den sydliga underarten av blekvide. Den är känd från flera 10-tal lokaler i Skåne men under 1990-talet har den endast rapporterats från Dagstorps mosse i Kävlings kommun. Nog borde den väl finnas kvar på ytterligare någon plats i landskapet! Eller?

Senecio aquaticus, vattenstånds

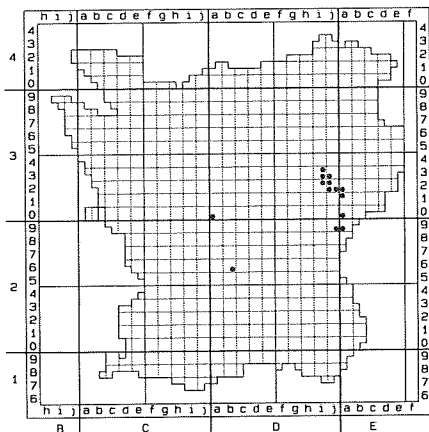
Vattenstånds är en av de ovanligaste växterna i Skåne. Under det senaste decenniet har den rapporterats från Kyrkheddinge i Staffanstorps kommun och från några närbelägna förekomster i Ö. Vemmenhög i Skurups kommun.

Scabiosa canescens, luktvädd

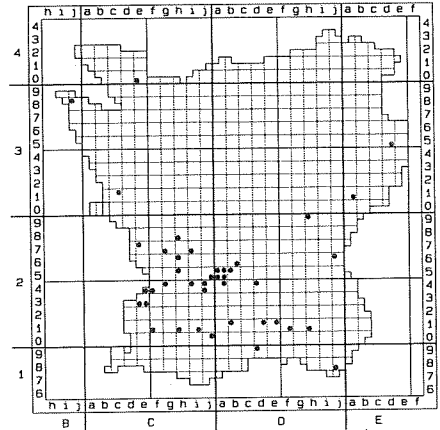
Luktvädd är i Sverige en exklusiv skånsk växt som har sina flesta växtplatser i sandiga områden på Kristianstadssläätten, längs Verkeåns dalgång och i Vombsänkan. Den har omkring 50 aktuella förekomster i 26 inventeringsrutur.

Senecio paludosus, gullstånds

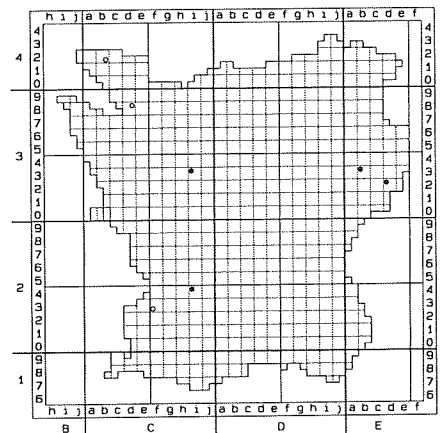
Gullstånds har sina enda nordiska förekomster i Skåne, framför allt längs Helgeås nedre lopp. Här finns denna tjugiga växt på många och ofta rika lokaler.

Sherardia arvensis, åkermadd

Åkermadd växer gärna på störd, sandig mark. Trots att den noterats från mer än 40 inventeringsrutur är det utan tvekan en art som gått starkt tillbaka under senare decennier.

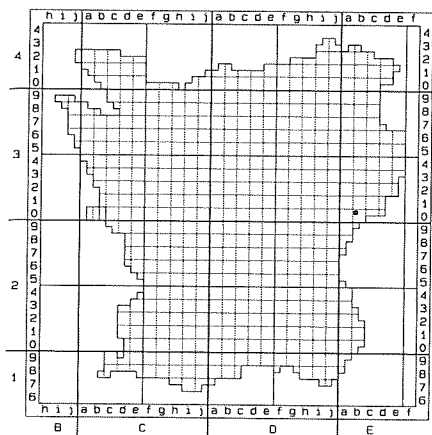
Sparganium erectum ssp. *oocarpum*, klotigelknopp

Klotigelknopp är utan tvekan en mycket ovanlig, men kanske även en föga beaktad, underart av *S. erectum*. I Sverige är den endast känd från Skåne.

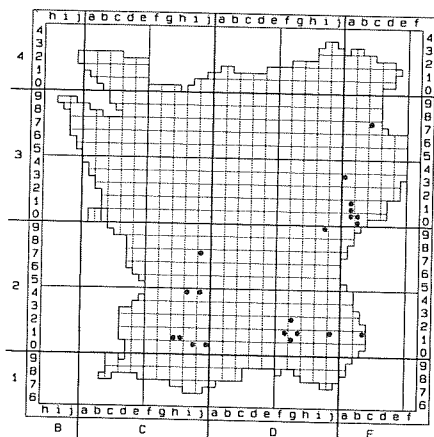
Taraxacum discretum, glappmaskros

Glappmaskros är en sandmaskros som nog inte bara är diskret utan även mycket ovanlig i Skåne. Aktuella fynd utgöres av två insamlingar från Åhus-trakten.

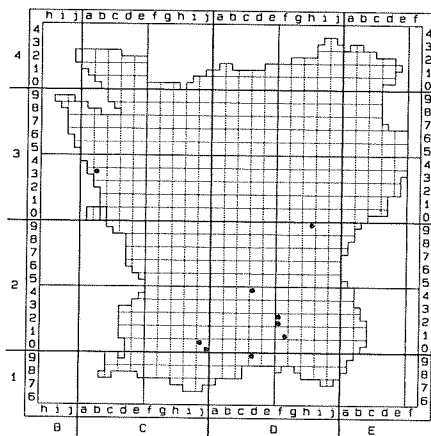
Veronica praecox, alvarveronika

I Sverige finns alvarveronika i Skåne och på Öland och Gotland. Hos oss finns inga alvar, så här får denna lilla tidigblommande veronika i första hand hålla till godo med gamla banvallar. Under 1990-talet har alvarveronikan noterats från 21 inventeringsrutor.

Vicia dumetorum, buskvicker

Buskvicker finns på ett fåtal lokaler i södra och östra Skåne. Vid Helsingborg växte den (inte återfunnen 1998) i ett busksnår vid Fredriksdal och här har den självfallet varit förvildad från odling i den botaniska trädgården.

Gulyxne i Skåne 1999

Denna rapport redovisar situationen för gulyxne i Skåne idag och artens utveckling under en 50-årsperiod med särskild inriktning på de senaste 20 åren.

Gulyxne är fridlyst i Sverige.

Gulyxne och Natura 2000.

Sverige har genom Natura 2000 och EU:s habitatdirektiv åtagit sig att skydda ett antal särskilt utpekade växtarter (**artskydd**) och deras biotoper (**biotopskydd**). Gulyxne är i Natura 2000 en sådan särskilt utpekad art.

Den svenska lagstiftningen slår i miljöbalken fast att Natura 2000-områden skall ges erforderlig bevarandestatus d v s ett sådant skydd att förutsättningarna för att bevara biotoper och arter långsiktigt säkerställs. Stat och kommun har ett lagstadgat ansvar för att skydda dessa värden. Skydd och vård av sådana områden skall prioriteras i naturvårdsarbetet. Genom att förordna områden som naturreservat kan kraven på skydd enligt Natura 2000 uppfyllas.

Regeringen har föreslagit att ett antal särskilt utpekade naturområden i Skåne, som uppfyller villkoren i EU:s Habitatdirektiv, ska ingå i Natura 2000. Tre områden innehåller växtplatser för gulyxne, nämligen

1. Stångby mosse
2. Simris strandäng
3. Norra Åsum

Stångby mosse och Simris strandäng har med sina förekomster av gulyxne av Länsstyrelsen förordnats som naturreservat och bör därigenom med lämplig hävd uppfylla kraven i Natura 2000.

För att kunna följa upp utvecklingen av gulyxne i Skåne och i enlighet med Sveriges åtagande också rapportera om hur skyddet av växtplatser och miljöer genomförts och tillgodosetts i samhällsplaneringen och naturvårdsarbetet krävs att data om gulyxne från de olika växtplatserna regelbundet samlas in, sammanställs och redovisas. Sådana rapporter är också ett värdefullt underlagsmaterial för framtida utvärdering av artens fortsatta utveckling i ett nationellt och internationellt perspektiv.

Denna rapport om gulyxne i Skåne kan ses som ett exempel på en sådan uppföljning och utvärdering i miljöövervakande och artbevarande syfte.

Gulyxne, *Liparis loeselii*

Gulyxne, tidigare känd under namnet myggnycklar, är en av vårt lands sällsyntaste orkideer. Arten är efter 1980 känd från totalt 83 platser i Sverige. I Uppland och Gästrikland är gulyxne känd från 58 lokaler, medan Gotland innehåller 13. I Skåne är gulyxne rapporterad från totalt 8 platser efter 1980.

Naturvårdsverket genomförde 1992 under ledning av Michael Löfroth en inventering av gulyxne i Sverige. Undersökningen resulterade i rapporter av gulyxne från 71 lokaler. Floraväktarna i Skåne har rapporterat om fynd av arten från 5 platser.

Inventeringsresultatet har medfört att gulyxne från och med 1995 klassificeras av Naturvårdsverket som en hotad och sårbar art bland Sveriges rödlistade kärlväxter.

Gulyxne i Skåne

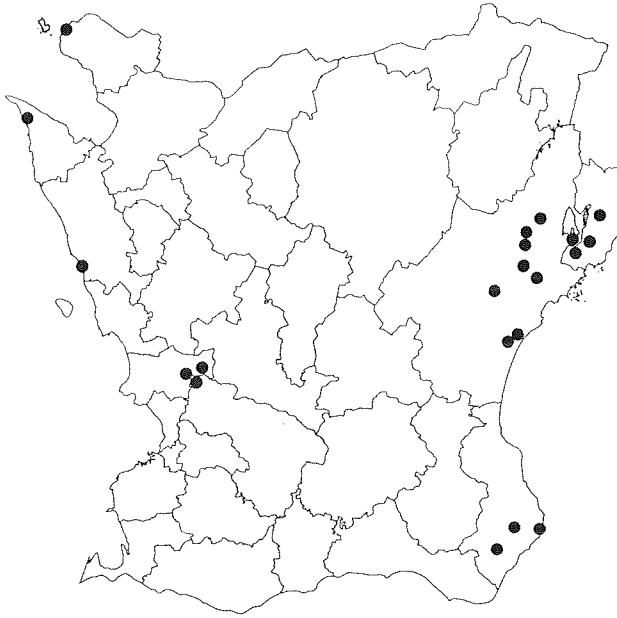
Gulyxne var förr vanligare i Skåne. Orkiden är totalt känd från 33 platser i Skåne (ArtDatabanken). Inventeringen av Skånes Flora visar att arten under 1940- och 1950-talet förekom på ett 25-tal platser i landskapet. Under slutet av 1960-talet hade antalet växtplatser halverats. Weimarck uppger i Skånes Flora 1963 att gulyxne fanns på ett tiotal platser. 1980 var arten känd från 8 platser i Skåne. Håkan Wittzell genomförde 1981-82 en undersökning av Skånes sällsynta orkideer och rapporterade då uppgifter om gulyxne från 7 av lokalerna - se tabellen nedan.

Floraväktarna i Skåne fann 1992 i samband med den nationella gulyxne-inventeringen orkiden på 5 platser i landskapet. Floraväktarna har följt upp den skånska inventeringen 1993 samt genomfört kontroller efterföljande år. En ny landskapsomfattande undersökning har genomförts 1999, vilken visar att antalet aktuella växtplatser för gulyxne i Skåne numera är 4 stycken.

Gulyxne, <i>Liparis loeselii</i> Lokal	Antal individ 1981/82 (i blom)	1992	1995	1999
Skåne				
1. Stångby mosse (NR)	ca 180 (50)	68 (36)	102 (57)	305 (172)
2. Stora Harrie mosse	ej sedd	0 (0)	0 (0)	0 (0)
3. Zackows mosse	1 (1)	3 (1)	25 (8)	ca 80 (20)
4. Torekoy (NR)	25 (25)	2 (2)	0 (0)	0 (0)
5. Norra Åsum	245 (96)	51 (13)	23 (12)	22 (2)
6. Lyngsjö	10 (0)	11 (3)	-	0 (0)
7. Östra Tommarp	3 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
8. Simris strandäng (NR)	5 (3)	30 (10)	51 (23)	74 (55)
Totalt	ca 460 (176)	165 (65)	201 (100)	ca 480 (249)

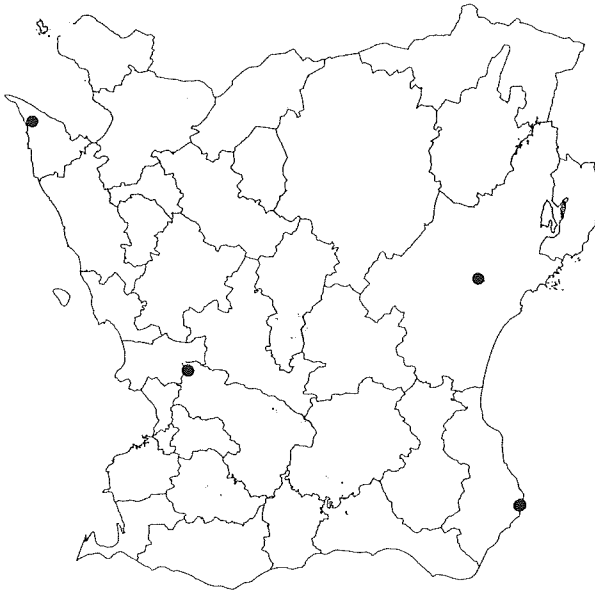
Gulyxne har försvunnit från många skånska växtplatser. Utvecklingen visar att arten håller på att försvinna från Skåne. Resultatet av inventeringen av gulyxne i Skåne 1992 föranledde Floraväktarna att fastslå att "Ur enbart skånskt perspektiv är arten akut utrotningshotad".

Resultatet av 1999 års undersökningar visar att gulyxne efter andra världskriget i genomsnitt försvunnit från en lokal vart tredje år i Skåne. Avstånden mellan lokalerna är idag stora och genutbytet obefintligt. Fragmenteringen av landskapet och miljöförändringar leder till att arten kommer att försvinna från Skåne. Detta är endast en tidsfråga. Gulyxne kan dock med rätt skötsel och ostörda hydrologiska förhållanden sannolikt överleva under lång tid på 2 eller 3 av sina nuvarande växtplatser i Skåne.

GULYXNE
Liparis loeselii

Förekomst under
1940- och 1950-talet

Förekomst 1999

Gulyxne har sina säkraste förekomster i Skåne i blöta mossemattor i extremrikkärr. Arten uppträder också i blöt ängsbetonad miljö, där gulyxne för sin fortlevnad kontinuerligt är beroende av hävd. Gulyxne har idag få möjligheter att finna nya växtplatser i Skåne. Sådana miljöer måste skapas genom aktiva åtgärder, om orkiden ska kunna etablera sig på nya platser i Skåne.

Lokaler med Gulyxne 1999.

1. Stångby mosse

Gulyxne har i Skåne sin rikligaste förekomst i Stångby mosse. Området är avsatt som naturreservat i syfte att bl a skydda områdets flora och vegetation.

Gulyxne förekommer idag i Stångby mosse till största delen i extremrikkärr med glesvuxen vass. Arten växer dessutom i täta vassområden. Gulyxne är svårinventerad i området.

Gulyxne har under 1960- och 70-talet förmodligen haft sin största förekomst i mossemattorna av spjutmossa i de täta vassområdena. Så är dock inte fallet längre. Hans Cronert noterade 1979 ca 175 individ. Håkan Wittzell gjorde 1982 inte någon systematisk genomgång av området men noterade ca 180 individ varav 50 i blom. Åke Svensson fann 171 blommande exemplar 1985.

Floraväktarna i Skåne har mera noggrant följt utvecklingen under 1990-talet, vilket framgår av tabellen. Växlingarna i individantal mellan åren är stora, både i de glesa och täta vassområdena. Blomningen och individantalet har glädjande nog ökat påtagligt under 1998 och 1999 jämfört med tidigare år.

Stångby mosse	Antal individ (i blom)	Glest vassområde	Tätt vassområde
1979	175		
1982	180 (50)		
1985	171 (171)		
1992	68 (36)	62 (32)	6 (4)
1993	136 (45)	128 (38)	8 (7)
1994	-		
1995	102 (57)	93 (49)	9 (8)
1996	139 (72)	108 (57)	31 (15)
1997	190 (74)	121 (46)	69 (28)
1998	267 (147)	230 (130)	37 (17)
1999	305 (172)	243 (136)	62 (36)

Rapportör : Göran Mattiasson (1992 - 1999)

2. Simris strandäng

Gulyxne växer i områdets kalkkärr på två närbelägna områden. 1999 har antalet blommande individ varit stort jämfört med förhållandena under perioden 1965 - 1985.

Betetrycket inom området har under en längre period varit alltför lågt, vilket inneburit att kraftiga högörtängar kunnat utbildas inom stora delar av de fuktängar, som omger kärrmarken.

Simris strandäng	Antal individ (i blom)	Rapportör
1965	ca 10	Projekt Linné
1976	1	Projekt Linné
1978	1	Projekt Linné
1981	11 (4)	H. Wittzell
1982	5 (3)	H. Wittzell
1992	30 (10)	M. Gustavsson
1993	81 (20)	M. Gustavsson
1994	25 (6)	M. Gustavsson
1995	51 (23)	M. Gustavsson
1999	74 (55)	G. Mattiasson

Områdets kalkfuktängar och extremrikkärr är skyddade som naturreservat sedan 1959. Kalkkärrsvegetationen är helt beroende av det frambrytande grundvattnet i ängsslutningen och ett ovillkorligt krav för att gulyxne ska kunna överleva på platsen. Ett mera intensivt bete gynnar kalkfuktängarna, kalkkärrarna och dess artuppsättning inklusive gulyxne och är en förutsättning för att området inte ska förbuskas och växa igen.

3. Norra Åsum

Gulyxne upptäcktes 1965 av Tore Mörnsjö inom strandängarna på västra sidan av Hammarsjön, där den växer i blöta mosstuvor. Arten förekom 1999 endast i några få individer och det är en uppenbar risk att denna lokal inom kort kan gå förlorad. Huruvida snabbt insatta skötselåtgärder är tillräckliga för att orkiden ska överleva får framtiden utvisa.

Naturvärdena inom området utmed Hammarsjöns västra sida kartläggs och dokumenteras genom en särskild utredning 1999 som underlag för framtida reservatsbildning och skötsel.

Betesdjur har haft tillträde till området under lång tid även om djuren under senaste tiden inte tycks ha uppehållit sig i området i någon större utsträckning (Witzell 1983). Förbuskningen var obetydlig 1981- 82.

Tio år senare är situationen förändrad. Mellan 1992 och 1993 avverkades buskar och alar i området samtidigt som slätter utfördes för att skapa godtagbar miljö. Samtidigt sker ett visst men uppenbarligen helt otillräckligt bete i området. Här finns sannolikt också förklaringen till artens tillbakagång under senare tid.

4. Zackows mosse

Gulyxne växer inom blöta men begränsade ytor av extremrikkåret. Artens utveckling inom området är känd genom den sammanställning och uppföljning som R. Åkesson gjort av artens förekomst inom området under den senaste 40-årsperioden.

Artens kraftiga tillbakagång i mitten av 1960-talet är mycket påtaglig. I mitten av 1960-talet anlades en bevattningsdamm omedelbart uppströms växtplatsen för gulyxne. Detta är uppenbart också förklaringen till artens mycket kraftiga och snabba tillbakagång. Gulyxne är för sin överlevnad helt beroende av de blöta miljöer ostörda rikkärr erbjuder. I uttorkade områden försvinner arten snabbt.

Gulyxne har mycket glädjande och oväntat under 1990-talets senare hälft expanderat kraftigt inom området. Individantalet är nu av samma storleksordning eller till och med högre än för 30 - 40 år sedan.

Även om gulyxne just i detta område inte blommat med mer än 1 - 3 individer per år under en 30-årsperiod, visar detta exempel

Norra Åsum

	Antal individ (i blom)	Rapportör
1980	90	S. Birkedal
1981	40 (20)	Å. Svensson
1982	245 (96)	H. Wittzell
1992	51 (13)	Å. Svensson
1993	144 (13)	Å. Svensson
1995	23 (12)	Å. Svensson
1998	3 (2)	Floraväktarna
1999	22 (2)	Å. Svensson

Gulyxne i Zackows mosse 1958 - 1999

sammanställt av Richard Åkesson

År Antal individ Rapportör
(blommande)

1958	30	H.Rickman
1965	30	Projekt Linné
1966	65	Projekt Linné
1968	2	Th.Karlsson
1975	5	Projekt Linné
1977	3 (3)	J.Kraft
1978	3 (3)	J.Kraft
1979	3 (3)	J.Kraft
1980	3 (1)	L.Boman
1981	4 (1)	L.Boman
1982	3 (1)	L.Boman
1983	2 (2)	G.Mattiasson
1984-86	1-2	L.Boman
1987	5 (1)	L.Boman
1988-91	3-5	L.Boman
1992	3 (1)	G.Mattiasson
1993	0	B.Pettersson
1994	15 (2)	R.Åkesson
1995	25 (8)	R.Åkesson
1996	34 (13)	R.Åkesson
1997	73 (17)	R.Åkesson
1998	ca 100 (24)	R.Åkesson
1999	ca 80 (20)	R.Åkesson

att det finns all anledning att skydda också arealmässigt små och påverkade rikkärr.

I sammanhanget kan nämnas att även andra rikkärrsarter har expanderat i området under 1990-talet.

Denna utveckling är ett resultat av de landskapsvårdande åtgärder, som påbörjades 1993 och som inneburit att området genom manuella röjningsinsatser förhindrades växa igen och istället öppnades i större omfattning. Olika åtgärder för att gynna gulyxne och dess växtplats har genomförts varje år, senast i augusti 1999. Artens positiva utveckling är ett direkt resultat av Kullabygdens Naturskyddsförenings medvetna ansträngningar att gynna orkiden.

Bevattningsdammen används inte längre. 1996 lade Naturskyddsföreningen igen ett dike som idag finns kvar som en rännil. Hydrologin är således fortfarande störd, om än i mindre omfattning än tidigare. Detta är förmodligen av avgörande betydelse och en av förklaringarna till att gulyxne kunnat återhämta sig och expandera på det sätt som blivit följden. Om hydrologin kan återställas mera definitivt kan gulyxne - med bibehållen hävd - också i detta område få en tryggad framtid.

Lokaler där Gulyxne saknas 1999.

5. Lyngsjö

Gulyxne är svårfunnen vid Lyngsjö. Den växer i blöta mossetuvor med ett glest fåltskikt.

Arten noterades första gången 1961, då Henning Weimarck fann 14 exemplar. Den har därefter förgäves varit eftersökt av många botanister och återfanns först 1980 av Tord Holm. Wittzell uppger 1983 att sedan arten återupptäcktes har årligen setts ca 5 exemplar.

Floraväktarna i Skåne konstaterade 1992 och 1993 att antalet blommande individ var av samma storleksordning som tio år tidigare.

Vid undersökningarna 1998 och 1999 har inte något fynd av gulyxne gjorts. För att kunna konstatera om detta betyder att arten är utgången från området krävs även fortsättningsvis uppföljande undersökningar.

Växtplatsen är inte särskilt skyddad, då den är belägen utanför det 1,5 hektar stora område som är skyddat som naturreservatet.

6. Stora Harrie mosse

Gulyxne är känd sedan gammalt från Stora Harrie mosse men har inte påträffats under den senaste tioårsperioden trots att arten varit särskilt eftersökt under 1990-talet vid åtskilliga tillfällen, senast 1999.

Under 1960- och 70-talet blommade gulyxne regelbundet men sparsamt i kärrets mossematta. Den 12 juli 1974 noterades 2 exemplar i blom samt 25 vegetativa individer. Under slutet av 1970-talet utsattes området för ett alltför intensivt bete av får. I samband med denna överbetningsperiod försvann gulyxne från sin växtplats. Håkan Wittzell uppger 1983 att arten inte setts sedan överbetningsperioden. Wittzell och

Lyngsjö	Antal individ (i blom)
---------	---------------------------

1961	14
1981	10 (0)
1983	5 (2)
1988	1 (1)
1990	10
1992	11 (3)
1993	4 (4)
1998	0
1999	0

Rapportör : Kristianstads
Floraväktare och
Åke Svensson

Åke Svensson återfann emellertid 5 exemplar av gulyxne i juli 1983, varav 4 i blom, växande inklämda i några tuvor i kärret - extremt svårfunna och på annan plats än tidigare. 1986 noterades ett litet blommande och sex små vegetativa exemplar. Senaste fyndet av gulyxne i Stora Harrie mosse gjorde Göran Holmström den 25 juni 1989, då han rapporterade 3 exemplar.

7. Torekov

Gulyxnen förekom 1981 med 32 exemplar, varav 25 i blom, något färre 1982 och 4 blommande individ 1983. Lokalen är belägen inom Bjärekustens naturreservat. Gustafsson (1996) uppger att individantalet ständigt tycks minska på lokalen. Orsaken är troligen att lokalen håller på att växa igen, då betestrycket är ringa och om inget mycket snabbt görs har gulyxne försvunnit från Bjärehalvön.

Växtplatsen är belägen i rikkärr på betade strandängar. Wittzell (1983) redovisar inte några igenväxningstendenser i början av 1980-talet. Arten bedömdes då ha lovande överlevnadsmöjligheter. Betestrycket uppgavs 1992 av Floraväktarna i Skåne som alltför lågt, vilket tillsammans med det ökade inslaget av videbuskar i kärrområdet sågs som ett hot mot arten. För att förhindra igenväxning har särskilda insatser i form av landskapsvårdande åtgärder utförts i naturreservatet, bland annat 1990 och senast 1998. Även om betestrycket ökat 1999 jämfört med närmast föregående år är det fortfarande alltför lågt.

Torekov

	antal individ	rapportör
1981	32 ex	Håkan Wittzell
1983	4 ex	Åke Svensson
1985	4 ex	John Kraft
1989	2 ex	Mats Gustafsson
1992	2 ex	Mats Gustafsson
1993	0 ex	Bo Petersson
1996	0 ex	R. Åkesson
1998	0 ex	R. Åkesson
1999	0 ex	G. Mattiasson

8. Östra Tommarp

Gulyxne upptäcktes av Sune Einarsson i Östra Tommarp 1965. 1981 noterade Håkan Wittzell 3 exemplar av gulyxne i de blötare partierna med trubbtåg, ett i blom. 1992 och 1993 påträffades inte några exemplar av gulyxne i extremrikkärret. Miljöförhållandena uppges båda åren av Mattias Gustavsson respektive Åke Svensson vara sådana att orkiden mycket väl skulle kunna finnas kvar på platsen. Detsamma uppger Kjell-Arne Olsson, som besökt området 1989, 1995 och 1996 men under inventeringen av Skånes Flora inte funnit gulyxne i området. Torbjörn Lindell, som kontinuerligt under flera år på 1990-talet bedrivit botaniska undersökningar i området, har inte någon sommar under åren 1990 - 1996 sett gulyxne i området.

Gulyxne fanns inte i området 1999 (Göran Mattiasson). Extremrikkärret domineras av trubbtåg, som växer tät i området. Detta betas inte längre. Mattias Gustavsson rapporterade (juli 1992) att området betades försiktigt 1991 och att avsikten var att området skulle betas under sensommaren 1992. Området betades så sent som 1995 och 1996. Förutsättningarna att gulyxne idag skulle kunna etablera sig i området och överleva i den täta vegetationen är små.

Floraväktarna i Skåne

Uppgifter om gulyxne har under åren 1992 - 1999 lämnats av Floraväktarna i Skåne. Åke Svensson, Richard Åkesson och undertecknad har inventerat olika lokaler för att kartlägga förekomsten av gulyxne i Skåne 1999.

Floraväktarna i Skåne d v s ett 60-tal medlemmar i Lunds Botaniska Förening, följer och rapporterar uppgifter om förekomst av landets hotade kärlväxter i Skåne. Resultaten presenteras av Lunds Botaniska Förening i en årligen utkommande Årsrapport.

Jag vill rikta ett stort TACK till var och en som på olika sätt medverkat med uppgifter och som därmed gjort det möjligt att göra denna sammanställning om tillståndet och utvecklingen för gulyxne i Skåne.

Göran Mattiasson
Torkel Höges gränd 15
224 75 LUND

Litteratur

Aronsson, M. (red.) 1999. Rödlistade kärlväxter i Sverige - Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Gustafsson, M. 1996. Kulturlandskap och Flora på Bjärehalvön. Lund.

Mattiasson, G. 1993. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1992. Lunds Botaniska Förenings medlemsblad 1993 (1) : 68.

Mattiasson, G. 1996. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1995. Lunds Botaniska Förenings medlemsblad 1996 (1) : 42.

Olsson, K.-A. 1999. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1998. Lunds Botaniska Förenings medlemsblad 1999 (1) : 32.

Projekt Skånes Flora. 1997. Uppgifter från Lunds Botaniska Förenings databas.

Weimarck, H. 1963. Skånes Flora. Malmö.

Witzell, H. 1983. Hotade orkidearter i Skåne. Länsstyrelserna i Kristianstad och Malmöhus län.

INSAMLING AV NÅGRA UMBELLATER FÖR FLORA NORDICA

Vid arbetet med fam. *Apiaceae* för Flora Nordica, har behandlingen av vissa grupper försvårats p.g.a. att det endast finns ett sparsamt material att studera i herbarierna. Jag ber därför aktiva fältbotanister inom Skåne Flora-projektet om hjälp med att få in mer material av sådana. Insamlingen skall vara ordentligt etiketterad, med lokal i klartext, biotop, datum och insamlare; gärna även koordinater (ange koordinatsystem). Ange om ni vill ha materialet återsänt; i annat fall kommer det att läggas in på Botaniska museet i Lund.

HERACLEUM. Detta släkte är mycket kritiskt, och material av framförallt de storgvuxna typerna är ytterst bristfälligt samlade, och nästan aldrig med mogna frukter. Det finns även relativt lite samlat av vit björnloka, speciellt material i frukt.

Insamling av jättebjörnlorkor (*H. mantegazzianum* m.fl.): Dessa varierar bl.a. i bladens utseende; dessutom förekommer tromsöpalm längre norrut i landet (flerårig med flera stammar, mer långsträckta blad som har enkla, grova sågtänder), samt mellanformer. Materialet bör bestå av en yttre småflock från huvudflocken, en bit av ett blad med rachis, samt gärna en avskavd bit av stjälken. Dessutom bör höjden, växtsättet (antalet stjälkar från basen), antalet flockstrålar i huvudflocken, blomfärgen, samt bladens längd och bredd noteras (gärna även ett foto av växten). Samla om möjligt även en småflock i fruktstadium (om fruktställningarna inte blir avslagna!). Insamling bör ske med kniv och med stor försiktighet, eftersom växtsaften är skadlig för huden vid solbelysning.

Insamling av vit björnloka (*H. sphondylium* subsp. *sphondylium*): Denna skiljer sig från den vanligare sibirisk björnloka (*H. sphondylium* subsp. *flavescens*) på att den är större, har vita blommor, varav de yttre i flocken är tydligt radierande (dvs. med tydligt större, ± långsträckta yttre kronblad), samt att den ev. blommar senare. Båda underarterna har antingen kala eller borsthåriga frukter. Om inte hela växten samlas, så tag en välutvecklad flock (helst toppflocken) i blomstadium och ett välutvecklat blad, samt ange höjden och blomfärgen. Samla om möjligt även en småflock i fruktstadium.

PASTINACA. Palsternackor har ofta delats i *Pastinaca sativa* subsp. *sativa* (stjälk och blad kala eller med korta, raka hår/papiller; småblad ± långsträckta och spetsiga), och *P. sativa* subsp. *sylvestris* (stjälk och blad med långa, krusiga hår; småblad mer rundade). Nästan allt material jag sett förefaller vara subsp. *sativa*, förutom några kollektioner från Gotland. För att bedöma det taxonomiska värdet av dessa underarter, behöver jag mer material av den krushåriga typen. Materialet bör ha välutvecklade blad.

DAUCUS. Morot delas i ett flertal underarter, varav man i Norden kan finna främst *Daucus carota* subsp. *carota* och *D. carota* subsp. *sativa*. Den senare underarten, vilken är den som odlas, finns som förvildad endast väldigt sparsamt i herbarierna och aldrig i frukt. Den känns igen på den uppsvällda, orange roten (åtminstone första året), på att bladen är bredare, tunnare, mörkgröna och mindre håriga, samt att de yttre blommorna i flocken inte är märkbart större än de övriga (tydligt större hos subsp. *carota*). Eventuellt så förvildas subsp. *sativa* endast sällan, men den är förmodligen även underrepresenterad i herbarierna. Vid insamling bör hela växten tagas, eller höjden och rotens tjocklek och färg anges om inte basala delar följer med. Samla om möjligt material som gått i frukt.

PIMPINELLA. Sammetsbockrot *Pimpinella saxifraga* subsp. *nigra* är snarlik den vanliga bockroten *P. saxifraga* subsp. *saxifraga*, men skiljer sig på att bladen och stjälken är ± håriga och att roten blånar om man skär i den. Rotkaraktären är av naturliga skäl sällan kollad och därför vore det värdefullt att få in uppgifter om detta. Samla individ som är håriga en bit upp på stjälken; tag den med rot och kontrollera om denna blånar. **OBS** Sammetsbockrot är en rödlistad och hotad art (starkt hotad). Var därför försiktig med att samla in den och tag den aldrig med rot om du tror att detta kan skada beståndet på lokalen.

Lars Fröberg (familjeredaktör för Apiaceae)
Inst. för Systematisk botanik
Östra Vallgatan 14-20
223 61 Lund.

tel: 046-222 0129
epost: lars.froberg@sysbot.lu.se

Bidrag till Medlemsbladet

Bidrag till nästa nummer av Medlemsbladet tages tacksamt emot! Detta nummer beräknas komma ut i december 2000. Då behöver jag ditt bidrag senast den siste oktober.

Kjell-Arne

Skånes Flora, ett urval intressanta växtfynd (i huvudsak från 1999)

(Socken, RUBIN-koordinat, läge, biotop, datum, uppgiftslämnarens signatur)

Pappersbjörk, *Betula papyrifera*

Falsterbo, 1C9c1020, 1000 m SSO Skanörs hamn, sumpskog, 990824, SSp, BS p

Pappersbjörk är en nordamerikansk björk som inte tidigare rapporterats som förvildad eller kvarstående i Skåne. Troligen är den ursprungligen planterad på lokalen i Falsterbo.

Fikon, *Ficus carica*

Burlöv, 2C4f1304, Spillepengen, avfallsupplag, 980913, BÖr

Kropp, 3C3c4604, Filbomatippen, komposthögar, 990828, ÅSv, ABn, BeN

Kropp, 3C4c0508, Filbomatippen, jordhög, 990906, ABn

Fikon är en av de många importerade "exotiska frukter" som börjat dyka upp på våra sop- och avfallsanläggningar. Före ovanstående tippfynd har den endast blivit funnen som självsådd på en gata i Hässleholm 1991 (T. Holm i LD).

Fikon, *Ficus carica*

Sibiriskt bovete, *Fagopyrum tataricum*

Höja, 3C7d 2114, Ängelholms soptipp, på större komposthög, 990828, ABn, ÅSv

Sibiriskt bovete har endast blivit funnen en gång tidigare under vår pågående inventering (Ö. Broby 1997). Den är betydligt ovanligare än släktingen bovete *F. esculentum* som hittills noterats från 40 inventeringsrutor. Den skiljer sig från det vanliga bovetet genom bredare blad, små och grönaktiga hylleblad och nötter som har en buktad kant.

Underblomma, *Mirabilis jalapa*

Höja, 3C7d2114, Ängelholms soptipp, större komposthög, 990823, ABn

Ö. Broby, 3D8h4531, Kattarps återvinningsstation, på deponiavdelningen, 990904, ÅSv

Underblomma är en relativt vanlig prydnadsväxt som härstammar från den tropiska delen av Amerika. Den tillhör den för oss okända familjen underblommeväxter *Nictaginaceae* som systematiskt är placerad mellan de mera välkända familjerna amarant-växter och nejlikväxter.

Franskglim, *Silene gallica*

Munka-Ljungby, 3C8e2243, 500 m NNV Träindustri, utplanad grusig jord, 990722, ABn

Franskglim är en gammal adventivväxt som är inkommen med orent utsäde, barlast och diverse industriråvaror. I Skåne uppgavs den redan 1823 från Malmö. Numera är den uppenbart ovanligare än förr. Förutom fyndet i de atrika grusgroparna vid Munka-Ljungby 1998 och 1999, har den under vår inventering blivit funnen som rabattogräs vid Johannes-skolan i Malmö 1996.

Klängnunneört, *Ceratocarpus claviculata*

Tjörnarp, 3D1c3708, 600 m VNV Göransborg, hedskogshygge, 990624, TTy

Trolle-Ljungby, 3E2c3506, 600 m SSV Gammelgården, skogsvägen i tallskog, längs 12 m, 98092, GWt

Gualöv, 3E2d 2908, 1000 m V Nymölla reningsverk, hygge och skogsväg i tallskog, längs 50 m, 990609, GWt

Klängnunneörten blev funnen på flera lokaler i Tästarp i Ängelholms kommun 1995-96. Nu har denna växt, som framför allt sprids med skogsmaskiner, även börjat dyka upp i andra delar av landskapet.

Paradisblomster, *Cleome hasslerana*

Ängelholm, 3C7d2113, 100 m ONO Isstadion, lergrus på utfyllnadsmark, 970918, ABn

Kristianstad, 3D2j1735, 1800 m SO Heliga Trefaldighetskyrkan, jordhögar, 991010, ÅSv, BNi

Prydnadsväxten paradisblomster är en kaprisväxt (familjen *Capparaceae*) som härstammar från Sydamerika.

Sareptasenap, *Brassica juncea*

Hörby, 2D8d4632, Hörby soptipp, avfallshög, 991010, ÅSv

Kristianstad, 3D2j1735, 1800 m SO Heliga Trefaldighetskyrkan, tipp för jordmassor, 990911, ÅSv

Sareptasenap, som är en adventivväxt från östra Europa och Asien, är uppgiven från Skåne 55 gånger mellan 1887 (Landskrona) och 1969 (Bosjökloster). De aktuella fynden från Hörby och Kristianstad är de enda under de 30 år som gått sedan Bosjökloster-fyndet.

Trubbdaggkäpa, *Alchemilla plicata*

Glimåkra, 3E9b3018, Karlsatorpet, gräsmatta, 980730, KAO, ÅSv mfl

Trubbdaggkäpa har alltid varit en mycket ovanlig daggkäpa i Skåne. Tidigare har den endast varit belagd från Hörby 1906 och 150 m

SO Duveke slott i Halmstad 1969-85. På den sistnämnda lokalen har den förgäves eftersökts under 1990-talet. Trubbdaggkäpa anses vara inkommen med hö eller frövaror till vårt landskap.

Hjärtbjörnbär, *Rubus cyclomorphus*

Odarslöv, 2C6i0824, 750m S Tuvelund, vägslänt, 990702, GWt

Fyndet i Odarslöv är det första under den pågående inventeringen av detta krypbjörnbär som i Sverige finns längs västkusten.

Rödborstigt björnbär, *Rubus phoenicolasius*

Lomma, 2C4f2834, 100 m SSV slottet i Alnarp, lundfragment, 990605, URP

Rödborstigt björnbär är en odlad *Rubus*-art som kommer från östra Asien. Den är inte tidigare uppgiven från Skåne.

Sareptasenap, *Brassica juncea*

Rysk sötväppling, *Melilotus wolgicus*

Malmö, 2C3f1841, Vevaxelgatan/Toftanäs-vägen, väggkant, 991015, SEJ
Malmö, 2C3f4812, O Industrihamnen, ruderatmark, 990722, JTJ

Rysk sötväppling är en ovanlig adventivväxt som inte har varit sedd i Skåne under drygt 60 år. Tidigare är den uppgiven 21 gånger mellan 1904 (Malmö) och 1938 (Helsingborg). Rysk sötväppling påminner mycket om vit sötväppling *M. albus* men har något mindre blomma, längre blomskaft och större balja än denna vittspridda art.

Flocknäva, *Geranium macrorrhizum*

Dalby, 2C4j2635, 600 m OSO Dalby svinfarm, ruderatmark, 990624, LSk
St Olof, 2D3i1343, Måselycke avfallsanläggning, 970920, ÅSv, SSK

Flocknäva är en sällan odlad prydnadsväxt från sydeuropa. I Skåne är den tidigare endast uppgiven 1909 från Södra Åsum.

Kiwi, *Actinidia deliciosa*

Burlöv, 2C4f1204, Spillepengen, avfallsupplag, 980913, BÖr

Kiwi är allmän i affärernas fruktdiskar, men som vildväxande art en av våra stora rariteter! Fyndet på Spillepengen är hittills det enda i Skåne.

Dvärgnattljus, *Oenothera perennis*

Höja, 3C7d2114, Ängelholms soptipp, större komposthög, 990828, ABn, ÅSv, BeN

Fyndet av denna lilla nattljusart på soptippen i Ängelholm är troligen det första i landet. Den odlas som stenpartiväxt och beskrivs som sådan som både "prydlig och tuvig".

Mästerrot, *Peucedanum ostruthium*

Hammenhög, 2D0j3508, strax V Hammenhögs idrottsplats, lövbryn, 990707, AnB, KAO, CJn

Mästerrot, som härstammar från bergstrakter i södra Europa, odlades förr som medicinalväxt. I många trakter av södra och mellersta Sverige är mästerrot inte alltför ovanlig som en kvarstående/naturaliserad växt. I Skåne är den emellertid tidigare endast uppgiven från Malmö 1867 och Vittsjö 1960.

Storblommig murreva, *Cymbalaria pallida*

Gärdslov, 2C0j2337, 1800 m NV Gärdslovs kyrka, planterad tallskog, 990619, SSp, BSp

Murreva *C. muralis* är en inte alltför ovanlig förvildad kulturväxt. Dess storblommiga släkting från Italien har däremot inte tidigare blivit funnen i Skåne. Hos storblommig murreva är blomman 15-25 mm lång inklusive den 4-9 mm långa sporen; hos murreva är blomman 9-15 mm lång inklusive den 1,5-3 mm långa sporen.

Flocknäva, *Geranium macrorrhizum*

ÄLDRE MEDLEMSBLAD

Föreningens medlemmar kan gratis erhålla de tidigare utgivna medlemsblad som finns i lager. För icke medlemmar kostar de 20 kr/styck. Om man inte är medlem och vill ha kvarvarande medlemsblad, får man dem alltså kostnadsfritt genom att bli medlem i föreningen! Dock debiteras portokostnad om medlemsbladen måste skickas till dig.

MEDLEMSKAP I LBF

Det enklaste sättet att bli medlem är att kontakta distributören, tel: 046-222 89 65 eller ordföranden: 0418-66 28 73. De träffas oftast också på mötena. Det går även att betala årsavgiften på 100 kronor till postgiro 8 35 22 - 3, Lunds Botaniska Förening. Glöm inte att ange både namn och adress, samt att det gäller ett nytt medlemskap. Vi får varje år några anonyma inbetalningar.

LBF är en ideell förening, med främsta syfte att sprida intresset för botanik och stödja botanisk forskning. Föreningen ordnar föredrag cirka 10 gånger om året, och dessa följs av eftersitsar till självkostnadspris. Föreningen ordnar också exkursioner, dels en- eller tvådagsturer inom Sydsverige, dels längre resor. Flertalet av de senare har gått till Medelhavsområdet. Naturskydd, främst syftande till att skydda hotade skånska växter, ingår också i programmet. Föreningen driver genom särskilda arbetsgrupper inventeringsprojektet Skånes Flora och floraväktarverksamheten i Skåne.

BOKFÖRSÄLJNING GENOM LBF

frakt tillkommer

- ISBN 91-86344-24-2 Weimarck, H. & G., *Atlas över Skånes flora*. 1985. Pris 100 kr.
- ISBN 91-7260-672-X Kraft, J., *Floran i Brunnby socken med Kullaberg*. 1982. Pris 50 kr.
- ISBN 91-971021-0-5 Kraft, J., *Falsterbohalvöns flora*. 1987. Pris 75 kr.
- ISBN 91 971021-1-3 Kraft, J., *Floran i Landskrona kommun*. 1996. Pris 150 kr.
- ISBN 91 971021-2-1 Gustafsson, M., *Kulturlandskap och flora på Bjärehalvön*. 1996. Pris 200 kr.
- ISBN 91-971021-3-X Snogerup, S. & Jörgensen, M. *Från Skånska Resa till Skånes Flora*. 2000. Pris 150 kr.
- ISBN 91-7486365-7 Snogerup, S. & Jörgensen, M. *I Linnés hjulspår runt Skåne*. 1997. Pris 150 kr.

Innehåll

Mot en ny Skånsk Flora-Atlas	1
Inventeringsläger!	3
Upprop! Dia-bilder!	3
Gamla bekanta - nya vänner, <i>Rödlistade arter i Sverige 2000</i> ur ett skånskt perspektiv	4
Gulyxne i Skåne 1999	24
Insamling av några umbellater för Flora Nordica	32
Skånes Flora, ett urval intressanta växtfynd	34